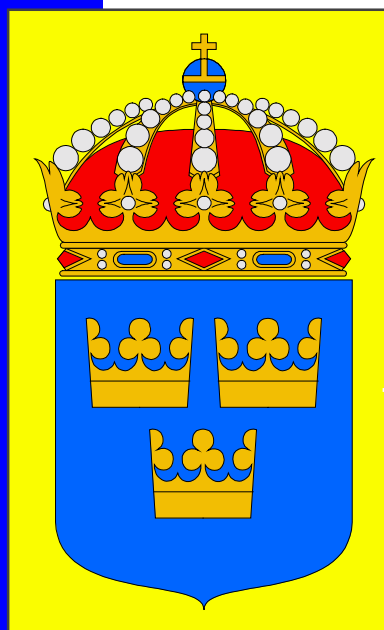


FINANS- INSPEKTIONEN



ÅRSREDOVISNING

1999

INNEHÅLL

AVSNITT	SIDA
Bedömning av måluppfyllelsen budgetåret 1999	1
Verksamhetsöversikt och finansiering	5
Verksamhetsmål och återrapportering	7
Försäkringsmarknadsområdet	9
Kreditmarknadsområdet	15
Värdepappersmarknadsområdet	23
Sammanställning över vissa väsentliga uppgifter	30
Finansiella delar	32
Ersättningar och förmåner	41

BILAGOR

1. Sammanfattande resultatbedömning
2. Styckkostnader för väsentliga slutprestationer

BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSEN BUDGETÅRET 1999

ALLMÄNT OM BUDGETÅRET

I november lämnade inspektionen en rapport till regeringen om stabilitetsläget i den finansiella sektorn. Den bild som tecknades av läget var ljus såväl mot bakgrund av den internationella ekonomin som konjunkturutvecklingen i Sverige. De hot om en allvarlig global konjunkturkris som fanns vid ingången till verksamhetsåret hade avvärjts och utvecklingen under resten av året präglats av en anmärkningsvärd ekonomisk återhämtning. Mot slutet av 1999 drevs kurserna på världens ledande aktiebörser upp till rekordnivåer mot bakgrund av en allt starkare internationell konjunktur och förväntningar om mycket höga vinstökningar i företagen.

Förhållanden och händelser på värdepappersområdet debatterades flitigt under 1999 och satte i stor utsträckning sin prägel på inspektionens arbete. Det gällde främst brister i regelefterlevnaden. En kraftig ökning av antalet misstänkta insiderbrott och fall med otillbörlig kurspåverkan noterades. Brister i regelefterlevnaden bland värdepappers-handlare och andra aktörer är en viktig uppgift för Finansinspektionen att ta itu med. Övervakningen skärptes under året och en särskild handlingsplan lades fram i syfte att stärka allmänhetens förtroende för den svenska värdepappersmarknaden.

DE TRE EFFEKTMÅLEN

Finansinspektionens effektmål är:

- att genom tillsyn säkerställa stabilitet i de enskilda finansiella instituten,
- att verka för att officiell statistik och annan statistik om finansmarknaden skall vara av god kvalitet samt
- att verka för ett gott konsumentskydd på det finansiella området.

Stabilitetstillsynen är grundläggande. Det kan dock vara svårt att konkret beskriva vad som är godtagbar stabilitet under en viss tid, liksom att redovisa vilka åtgärder från inspektionens sida som haft avsedd effekt. Viktiga

restriktioner och begränsningar för en tillsynsmyndighets påverkan på stabiliteten kommer från yttre faktorer t.ex. konjunkturen, den finansiella miljön, regelverken och konkurrensläget. Även när dessa förutsättningar överlag är positiva, som under 1999, är det uppenbart att förhållandena hela tiden ändras.

För att varje institut skall ha förmåga att stå för sina åtaganden krävs att deras interna standard håller en rimlig nivå. Det gäller kapitalstyrkan, men också förmågan att planera och leda affärsverksamheten, att identifiera risker och hantera dessa med hjälp av säkra, väl fungerande kontrollsystem. Det ligger i sakens natur att dessa omständigheter ofta är svåra att överblicka och övervaka för en utomstående.

I det följande beskrivs några viktiga tillsynsinsatser som under 1999 påverkade instituten. Inspektionens bedömning av effekterna av dessa prestationer tillsammans med de prestationer som i övrigt redovisas i årsredovisningen är att inspektionen verksamt bidragit till att upprätthålla finansiell stabilitet och främja ett gott konsumentskydd under 1999.

ATT SÄKERSTÄLLA STABILITETEN

I den operativa tillsynen kom anpassningen av institutens IT-system inför år 2000 att dominera. Ur stabilitetssynpunkt var det nödvändigt att noggrant kontrollera att anpassningsarbetet fullföljdes i tid och att beredskapsinsatser genomfördes för att hantera eventuella störningar som trots allt skulle kunna inträffa. Sett över hela 1999 kom denna del av den operativa tillsynen att ta i anspråk betydande resurser. I detta arbete valde inspektionen att involvera styrelser och revisorer. Vidare samverkade inspektionen med ett stort antal myndigheter inom andra samhällssektorer och i andra länder.

Det faktum att millennieskiftet inte utlöste några betydelsefulla störningar visar att instituten nådde hög kvalitet i anpassningsarbetet inom utsatt tid, vilket var den effekt som eftersträvades. Den höga ambitionsnivån som hölls gav Finansinspektionen och Riksbanken möjlighet att tidigt gå ut med information till all-

Effektmålen

mänheten om förutsättningar och handlingsberedskap. Informationsinsatserna var mycket betydelsefulla och bäddade för det odramatiska händelseförloppet runt årsskiftet.

Finansinspektionens resurser för tillsyn medger annars inte någon kontinuerlig riskkontroll som löpande sträcker sig över ett stort antal institut. Istället tillses att instituten har egna fungerande system ikraft, och att de långsiktigt arbetar med att stärka riskhanteringen och den interna kontrollen. Under året har platsundersökningarna bl.a. riktats mot kreditriskområdet och marknadsriskområdet som är två väsentliga områden sett från stabilitetssynpunkt.

Inom kreditriskområdet inleddes undersökningar i de större bankkoncernerna. Genomgångarna visade att det har skett betydande förbättringar av kreditriskhanteringen i de berörda instituten. Numera finns möjligheter att analysera kreditportföljernas samlade innehåll och risker, men de mer avancerade tekniska metoderna att värdera enskilda engagemang och prissätta riskinnehållet med hjälp av kreditriskmodeller befinner sig än så länge under utveckling.

Undersökningar av de stora institutens hantering av marknads- och likviditetsrisker har också haft en framträdande plats. På basis av erfarenheter i tillsynen och internationell praxis har inspektionen även tagit fram förslag till allmänna råd om riskhanteringen. Motiven för detta är flera. En god hantering av marknads- och likviditetsrisker främjas av att inspektionen tydligare kan kommunicera grundläggande standardkrav på området.

Platsundersökningar ger goda möjligheter att påverka institutens rutiner och följa upp efterlevnaden av olika rörelse regler. Inspektionen ökade under 1999 tiden för platsundersökningar.

Uppföljningen av regelefterlevnad och utnyttjande av sanktioner är viktiga instrument. Detta skapar tydlighet kring gällande regelverk och de intressen som regler och tillsyn skall skydda. Beslut om formella sanktioner fattades under 1999 vid två tillfällen. Dessa avsåg dels brister i den interna kontrollen, dels regelöverträdelser i handeln för kunders räkning.

Här kan också nämnas att inspektionen vid halvårsskiftet utgav nya allmänna råd om institutens rapportering av händelser av väsentlig

betydelse. Kravet på rapportering till inspektionen gäller numera samtliga företag under tillsyn. Författningen täcker de lägen där allvarliga interna eller externa brott uppdragas men avser också andra allvarliga händelser där betydande ekonomiska förluster kan uppkomma eller många kunder drabbas.

Under året presenterades i Baselkommittén och i EU-kommissionen förslag till nya kapitaltäckningsregler. Förslaget innehåller dels en förbättring av hur man mäter risk, dels avgörande skärpta krav på riskbaserad tillsyn. Finansinspektionen har genom ett flertal nyckelposter i dessa organisationer aktivt bidragit till dessa nya regelförslag. Förslagen kan sedermera förväntas införas i svensk lagstiftning.

Därutöver har inspektionen under 1999 prioriterat det bilaterala samarbetet med tillsynsmyndigheterna i Norden som svar på de omfattande strukturförändringar som ägt rum. Samarbetet utvecklas på basis av särskilda Memorandum of Understanding (MOU). Ett sådant har tidigare slutits med Finland och har börjat tillämpas inom ramen för koncerntillsynen av MeritaNordbanken. Under hösten genomförde inspektionen förhandlingar med Norge och Finland för att säkerställa likartade förutsättningar och samverkan i koncerntillsynen av den nybildade skadeförsäkringskoncernen If...

Som redan framgått utarbetade inspektionen en särskild aktionsplan under året för att stärka förtroendet för värdepappersmarknaden. Planen innehåller ett antal åtgärder för att anpassa regelsystemen (bl.a. insiderlagen och inspektionens sanktionssystem) och främja efterlevnaden av gällande sundhets- och uppföranderegler (satsningar på insiderbekämpning, ägar- och ledningsprövning samt personalutbildning). Stockholmsbörsen och berörda branschföreningar gjorde samma lägesanalys som inspektionen. Man konstaterade lägets allvar och framhöll värdet av både ökade utbildningsinsatser på marknaden och en strängare regelövervakning.

Effektmålen

ETT GOTT KONSUMENTSKYDD

Aktionsplanen på värdepappersområdet är ett exempel på hur inspektionen kan påverka flera av effektmålen i tillsynen. Insatserna för att stärka allmänhetens förtroende kan på goda grunder antas främja både stabiliteten i systemet och konsumentskyddet. Att föra upp frågor om affärsmoral, internkontroll och regelbundenhet högt på institutens dagordning, ställa tydliga krav och samverka om konkreta åtgärder får erfarenhetsmässigt ett starkt genomslag. Det representerar en typ av förebyggande tillsyn som är angelägen sett från kundernas perspektiv.

Inspektionen kan höja ”verkningsgraden” av actionsplanen genom att schemalägga egna platsundersökningar på temat etik, regel-disciplin och intern kontroll. Därtill kommer positiva effekter av branschens egna initiativ och självreglerande åtgärder.

En del av inspektionens arbete på konsumentområdet tar formen av initiativ och inlägg i den offentliga debatten i syfte att påverka institutens synsätt och beteende. Det kan t.ex. gälla frågor som rör institutens informations-givning till kunder. Inspektionen kartlade under våren 1999 bankernas avgifter och information för olika betaltjänster. Den rapport som presenterades bidrog till en livlig debatt om vilken information kunderna behöver ha tillgång till. Det bakomliggande enkätunderlaget visade också på intressanta utvecklingsdrag när det gäller kundernas sätt att utnyttja ny teknik för olika typer av banktjänster. Mot denna bakgrund inledde inspektionen mot slutet av året en kartläggning och analys av Internetområdet.

På kundområdet träffade inspektionen under 1999 ett särskilt samarbetsavtal med Konsumentverket. Syftet med avtalet är att tydliggöra myndigheternas ansvar inom konsumentområdet och säkerställa ett effektivt samarbete och ett bra resursutnyttjande.

Inspektionen har även arbetat fram interna riktlinjer, som lägger fast inriktningen av tillsynsarbetet vad gäller kundfrågor. Därtill kommer inspektionens engagemang och stöd för det viktiga arbetet med information och rådgivning som sker vid Konsumenternas Bankbyrå och Konsumenternas Försäkringsbyrå.

På kredit- och värdepappersmarknadsområdena har inspektionen under året förstärkt tillsynen av institutens klagomålshantering i syfte att identifiera och åtgärda brister. Som ett led i detta har också ingått att uppdatera inspektionens register över klagomålsansvariga vid instituten. På försäkringsområdet ändrades en rad föreskrifter och allmänna råd vid årskiftet till följd av den nya försäkringsrörelselagen. Slutligen kan nämnas att på försäkringsmarknadsområdet genomfördes undersökningar av livbolagens efterlevnad av inspektionens föreskrifter och allmänna råd om information till livförsäkringstagare. Dessa resulterade i förbättringar i den information som bolagens kunder får.

Det *generella återrapporteringskravet* i regleringsbrevet om att inspektionen ska lämna sin bedömning av om effektmålen uppnåtts är härmed uppfyllt.

FINANSMARKNADSSTATISTIK AV GOD KVALITET

Som statistikansvarig myndighet för hela det finansiella området har inspektionen drivit statistikproduktionen efter samma riktlinjer som tidigare år och med oförändrad rollfördelning. SCB utför statistikproduktionen på kredit- och värdepappersområdet och vid insamling och produktion av statistiken tar inspektionen också hänsyn till den omfattande månadsvisa produktion som Riksbanken svarar för.

På försäkringsområdet svarar inspektionen i egen regi för statistikproduktion och publikationer samt deltar även i Eurostats arbetsgrupper. Finansinspektionen har sedan länge ett väl uppbyggt samarbete med SCB och med Försäkringsförbundet för att kunna möta de varierande krav som olika intressenter ställer.

Under 1999 intensifierade inspektionen tidigare inledda satsningar på effektivitet och kvalitet i statistikproduktionen, i första hand med hjälp av maskinella inrapporteringsrutiner och bättre kontrollrutiner. Förberedelserna för att instituten skall kunna rapportera via Internet fullföljdes under året. Detta öppnar för väsentligt effektivare rutiner och för nya möjligheter till kommunikation och återrapportering till instituten.

Genom de insatser inspektionen själv och SCB vidtagit under året bedömer inspektionen

Effektmålen

att ett gott resultat har uppnåtts. Viktiga bidrag har därigenom lämnats för att hålla den officiella statistiken om finansmarknaden tillförlitlig och relevant.

AVSLUTANDE KOMMENTARER

Finansinspektionen har under flera år systematiskt arbetat på att bygga upp en tillsynsorganisation inriktad på institutens interna rutiner och system för riskkontroll. Mot slutet av 1999 fördes diskussioner om hur denna riskorienterade tillsyn ska kunna fördjupas och vidareutvecklas. Ett åtgärdsprogram har tagits fram för att under 2000 utveckla inspektionens arbetssätt.

Programmet tar sikte på att utveckla

- fokus på koncerner och stabilitetsviktiga institut,
- fördjupad analys inom väsentliga riskområden avseende mätning, modellering och prissättning av risk,
- normgivningens kvalitet,
- dokumenterade, uppföljningsbara arbetsmetoder och produkter som ger bästa möjliga tillsynseffekt,
- bättre planering och samordning mellan avdelningar och enheter samt
- personalens kunskaper, erfarenheter och kompetens.

VERKSAMHETSÖVERSIKT OCH FINANSIERING

FINANSINSPEKTIONENS ROLL

Finansinspektionens uppgift är att utforma regler för finansiell verksamhet, lämna tillstånd samt utöva tillsyn. Finansinspektionen övervakar att de företag som står under tillsyn bedriver en verksamhet som står i överensstämmelse med lagens regler och intentioner. Inspektionen följer trender och utveckling i enskilda företag och på branschnivå. Genom tillsynsinsatser övervakas utvecklingen i de finansiella företagen. Ansvar för verksamheten i varje enskilt företag ligger dock på styrelsen och ledningen i resp. bolag. Dessa ansvarar för att institutet har en adekvat ekonomisk bas för verksamheten, att företaget följer lagens krav samt i övrigt bedriver en sund verksamhet.

2 500 TILLSYNSOBJEKT

Under inspektionens tillsyn står bl.a. bankaktiebolag, sparbanker, kreditmarknadsbolag, försäkringsbolag, understödsföreningar, försäkringsmäklare, värdepappersbolag, fondbolag, OM Stockholmsbörsen AB, OM Räntebörsen AB, VPC AB och Bankgirot.

LEDNING

Generaldirektör Claes Norgren är chef för myndigheten. Vid inspektionen finns en styrelse med nio ledamöter. Under budgetåret 1999 bestod styrelsen av följande personer:

Generaldirektör *Claes Norgren*, ordförande
Ordförande *Karin Lindell*, fr.o.m. 99-07-01
Regeringsrådet *Stig von Bahr*, t.o.m. 99-06-30
Riksbanksdirektören *Kai Barvèll*,
Riksdagsledamot *Lisbet Calner*, t.o.m. 99-06-30
Riksdagsledamot *Carin Lundberg*, fr.o.m.99-07-01
Riksdagsledamoten *Tom Heyman*,
Ekonomie doktor *Lars Hörngren*,
Bitr. riksåklagaren *Solveig Riberdahl*,
F.d. direktören *Erland Strömbäck* samt
Direktör *Björn Svedberg*, fr.o.m. 99-07-01.
Personalföreträdare var *Lars Svensson* och *Lea Sjöblom*.

VERKSAMHETSINDELNINGEN

Finansinspektionens verksamhetsindelning utgör grundstrukturen för årsredovisningen. Verksamheten indelas i tre *verksamhetsområ-*

den och sex *verksamhetsgrenar*. Områdena är försäkrings-, kredit- och värdepappersmarknadsområdet. Verksamhetsgrenarna är analys och marknadsöversikt, tillsyn av finansiella institut, insiderövervakning, tillstånd och anmälningar, regelgivning, samt samverkan och samordning. Inspektionen fullgör även en *kanslifunktion* för Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden.

ANALYS OCH MARKNADSÖVERSIKT

Verksamhet för att hålla allmän uppsikt över eller följa utvecklingen på de finansiella marknaderna, såväl nationellt som internationellt. Prestationer är främst utredningar och statistik. En viktig produkt är den årliga regeringsrapporten om utvecklingen inom de finansiella företagen och marknaderna.

TILLSYN AV FINANSIELLA INSTITUT

Här ingår löpande arbete och utvecklingsarbete avseende kontroll av de finansiella marknaderna och instituten, främst platsundersökningar och annan operativ tillsyn, skrivbordsundersökningar, rapportanalys och branschöverläggningar.

INSIDERÖVERVAKNING

I insiderövervakning ingår löpande arbete och utvecklingsarbete avseende utredningar om misstänkta insiderbrott och otillbörlig kurspåverkan. Kostnaderna belastar till skillnad från övriga grenar enbart värdepappersmarknadsområdet.

TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR

Här ingår löpande arbete och utvecklingsarbete avseende tillståndsärenden, anmälningar, redovisnings-, konsumenträtts- och registerärenden m.fl. samt information och rådgivning knuten till dessa ärendeslag. Prestationer är främst tillstånd, dispenser, revisorsförordnanden och registreringsbevis.

Verksamhetsöversikt och finansiering

REGELGIVNING

I grenen ingår löpande arbete och utvecklingsarbete avseende föreskrifter och allmänna råd samt information och rådgivning om regelverket. Förslag till föreskrifter och allmänna råd skickas på remiss till berörda branschorganisationer och vissa företag.

SAMVERKAN OCH SAMORDNING

Verksamhet som syftar till samverkan och samordning nationellt och internationellt samt extern information. Prestationer är främst medverkan i kommittéer, arbetsgrupper, konferenser och hearings samt remissvar. Även informationsdagar och utbildning för externa avnämare, t.ex. redovisningsmöten, samt beredningsplanering ingår.

KOSTNADER OCH FINANSIERING

Kostnaden för Finansinspektionens verksamhet 1999 var knappt 133 mkr. En närmare kostnadsredovisning lämnas nedan.

Kostnaden för finansmarknadsstatistik var 11,6 mkr fördelat med 1,2 mkr på egenproducerad statistik på försäkringsområdet, 6,2 mkr på kreditområdet och 4,2 mkr värdepappersområdet. Den av SCB fakturerade kostnaden för externt producerad statistik på kredit- och värdepappersområdet var 10,2 mkr och ingår i kostnaderna ovan. Statistikkostnaden belastar grenen analys- och marknadsöversikt. Återrapporteringskravet till verksamhetsmål 2 om redovisning av kostnaden för finansmarknadsstatistiken är härmed fullgjort.

Kostnaden för deltagande i internationella arbetsgrupper och samverkan med utländska tillsynsmyndigheter var 12,7 mkr, fördelat med 5,1 mkr på försäkrings-, med 5,5 mkr på kredit- samt med 2,1 mkr på värdepappersmarknadsområdet. Kostnaden belastar grenen samverkan och samordning.

Tabell 1: Kostnad för internationella arbetsgrupper m.m. tusental kr, löpande priser.

<i>Internationellt arbete</i>	1997	1998	1999
Arbetsgrupper/kommittéer	8 311	8 621	9 335
Samarbete utl. tillsynsmynd.	717	1 676	1 056
Övrigt	1 311	2 085	2 313
Summa	10 339	12 382	12 703

Tabell 2: Arbetstid i timmar på internationella arbetsgrupper m.m.

<i>Internationellt arbete</i>	1997	1998	1999
Arbetsgrupper/kommittéer	11 404	11 202	11 774
Samarbete utl. tillsynsmynd.	984	2 178	1 332
Övrigt	1 799	2 709	2 917
Summa	14 187	16 089	16 023

Återrapporteringskravet till verksamhetsmål 7 är härmed fullgjort.

Inspektionens verksamhet finansieras med anslag. För att täcka kostnaderna tas tillsynsavgifter ut av företagen under tillsyn samt ansökningsavgifter. Avgifterna levereras till inkomsttitel på statsbudgeten. Huvuddelen av avgifterna är årliga tillsynsavgifter. Intäkter av olika avgifter framgår av bokslutet (not 3). Tillsynsavgifterna är obligatoriska. Ansökningsavgifter tas ut vid prövning av ärenden där inspektionens godkännande krävs.

Tabell 3. Kostnader per verksamhetsgren och verksamhetsområde, tusental kr, löpande priser.

<i>Verksamhetsgren</i>	<i>Försäkringsmarknadsområdet</i>			<i>Kreditmarknadsområdet</i>			<i>Värdepappersmarknadsområdet</i>			<i>Summa</i>		
	1997	1998	1999	1997	1998	1999	1997	1998	1999	1997	1998	1999
Analys och marknadsöversikt	4 393	5 462	5 420	7 426	8 669	8 525	5 476	5 847	6 057	17 296	19 978	20 002
Tillsyn av finansiella institut	8 822	10 433	11 133	16 738	16 030	15 320	8 002	8 156	9 657	33 562	34 619	36 110
Regelgivning	3 493	2 827	3 597	2 709	2 345	3 716	1 879	1 853	1 313	8 081	7 026	8 626
Tillstånd och anmälningar	8 202	9 489	9 854	7 718	7 936	8 548	5 624	6 802	9 336	21 544	24 227	27 738
Samverkan och samordning	8 769	9 505	9 089	6 753	7 901	9 467	3 326	3 163	3 979	18 848	20 569	22 534
Insiderövervakning	0	0	0	0	0	0	6 691	7 834	11 004	6 691	7 834	11 004
Summa	33 680	37 716	39 093	41 344	42 882	45 575	30 998	33 655	41 345	106 022	114 253	126 014
Kanslifunktion										2 282	4 642	6 502
Totalt										108 304	118 895	132 516

VERKSAMHETSMÅL OCH ÅTERRAPPORTERING

VERKSAMHETSMÅL

1. Inspektionen skall, bl.a. genom att följa den makroekonomiska utvecklingen och utvecklingen på de finansiella marknaderna, tidigt identifiera instabilitet eller andra störningar i det finansiella systemet.

Åtterrapporing: 1.1 Finansinspektionen skall i en särskild rapport redovisa sin bedömning av stabiliteten i det finansiella systemet i Sverige samt det allmänna tillståndet i de finansiella instituten. Rapporten skall lämnas till regeringen senast den 1 november 1999. De viktigaste slutsatserna i rapporten skall redovisas i årsredovisningen.

1.2 Finansinspektionen skall i särskild ordning rapportera till regeringen i de fall då inspektionen bedömer att instabilitet riskerar att negativt påverka det svenska finansiella systemets funktionssätt.

2. Finansmarknadsstatistiken skall hålla hög kvalitet samt harmoniseras i enlighet med de krav som Europeiska unionen (EU) ställer.

Åtterrapporing: Finansinspektionen skall redovisa de åtgärder som vidtagits under året för att säkerställa en hög kvalitet på finansmarknadsstatistiken och redovisa de åtgärder som vidtagits för att anpassa statistiken till de krav EU ställer. Kostnaderna för dessa åtgärder skall redovisas samt de totala kostnaderna för finansmarknadsstatistiken.

3. Finansiella institut under inspektionens tillsyn skall vara stabila, sunda och ha en väl fungerande intern kontroll särskilt vad gäller riskbedömning och riskhantering.

Platsundersökningsverksamheten skall prioriteras, särskilt avseende institut som har stor betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet samt stora försäkringsbolag. Av särskild vikt i inspektionens platsundersökningar under år 1999 är uppföljningen av att instituten anpassar IT-systemen till övergången till år 2000 och att systemen efter gjorda anpassningar testas i god tid. Svenska instituts utländska etableringar skall bli föremål för undersökningar i samma utsträckning som under budgetåret 1998.

Åtterrapporing: Finansinspektionen skall för platsundersökningsverksamheten redovisa:

- antalet avslutade platsundersökningar uppdelade på allmänna och riktade platsundersökningar samt på hemlandstillsyn,

- nedlagd arbetstid fördelad på dessa typer av platsundersökningar,

- slutsatserna av den kvalitetskontroll som inspektionen gjort av platsundersökningarna under året, samt

- de slutsatser som inspektionen drar av avslutade platsundersökningar utifrån verksamhetsmålet.

4. I handeln med finansiella instrument skall samtliga upptäckta fall av otillåten insiderhandel eller otillbörlig kurspåverkan utredas.

Åtterrapporing: Finansinspektionen skall redovisa antal påbörjade och avslutade utredningar om misstänkt brott mot insiderlagen och/eller otillbörlig kurspåverkan under budgetåret 1999. Antalet ärenden som överlämnas till åklagare skall också redovisas. Inspektionen skall även presentera slutsatser utifrån budgetårets utredningar i förhållande till verksamhetsmålet. Jämförelser med föregående två år skall göras.

5. Handläggningen av ärenden rörande tillstånd och anmälningar skall vara effektiv och hålla hög kvalitet. Den genomsnittliga handläggningstiden för olika typer av tillståndsärenden skall, med bibehållen kvalitet, inte öka jämfört med budgetåret 1998.

Åtterrapporing: Redovisningen skall innehålla uppgifter om:

- genomsnittlig handläggningstid för olika tillståndsärenden i jämförelse med de två tidigare åren, samt

- en bedömning av hur kvaliteten i handläggningen av tillståndsärenden har utvecklats under året samt i jämförelse med den bedömning som gjordes i årsredovisningen för budgetåret 1998.

Verksamhetsmålen

6. Finansinspektionens regelgivning skall bidra till att förstärka stabiliteten i de enskilda finansiella instituten samt ett stärkt konsumentskydd. Effekten av regelgivningen skall vägas mot kostnaden för Finansinspektionen, instituten och för samhället i stort.

Återrapportering: Inspektionen skall redogöra för de åtgärder som inspektionen vidtagit för att utveckla regelgivningen och på vilket sätt dessa åtgärder förväntas bidra till verksamhetsmålet.

7. Finansinspektionen skall delta aktivt i det internationella arbetet med att utveckla regelverk och tillsynsmetoder. I detta samarbete skall samverka med utländska tillsynsmyndigheter prioriteras, bl.a. för att säkerställa effektiv tillsyn över de finansiella institutens internationella verksamhet.

Åtterrapportering: Finansinspektionen skall redovisa arbetad tid och totala kostnader för det internationella arbetet under budgetåret 1999 samt i vilken mån verksamhetsmålet har uppfyllts. Tid som disponerats för samverkan och samordning med utländska tillsynsmyndigheter skall särredovisas. Även deltagandet och inriktningen på det internationella arbetet skall redovisas. Resurs- och kostnadsuppgifterna skall jämföras med de senaste två åren.

8. Verksamheten inom funktionen Finansiella tjänster skall bedrivas så att under höjd beredskap betalningssystemet i landet kan upprätthållas och de mest angelägna tjänsterna i övrigt inom bank-, värdepappers- och försäkringsväsendet kan erbjudas.

Åtterrapportering: Måluppfyllnaden redovisas i särskild rapport till regeringen i samband med årsredovisningen.

GENERELL ÅTERRAPPORTERING

1. Finansinspektionen skall lämna sin bedömning av om myndigheten uppnått sin del av effektmålen samt hur detta påverkat tillståndet och utvecklingen inom de områden som effektmålen omfattar. Den närmare utformningen av redovisningen skall ske i samråd med Regeringskansliet.

2. Finansinspektionen skall i årsredovisningen redovisa styckkostnader för de mest väsentliga slutprestationerna. Redovisningen skall omfatta de tre senaste budgetåren.

UPPDRAG

1. Finansinspektionen skall i samråd med Riksförsäkringsverket klargöra vilken gränsdragning som skall gälla mellan dessa verk avseende tillsynen av Premiepensionsmyndigheten (PPM). Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 mars 1999.

2. Finansinspektionen skall senast den 1 juli 1999 redovisa till regeringen sina erfarenheter av regleringen som gäller inspektionens tillsyn av PPM.

3. Av regeringsbeslut från den 10 december 1998 framgår uppdrag avseende det civila försvaret som berör Finansinspektionen.

I bilaga 1 finns en översikt med verksamhetsmålen och inspektionens bedömning av måluppfyllnaden.

FÖRSÄKRINGSMARKNADSOMRÅDET

ANALYS OCH MARKNADSÖVERSIKT

Verksamhetens syfte är att allmänt följa utvecklingen på de finansiella marknaderna. Arbetet baseras på egna utredningar och egen statistikproduktion, statistik från instituten samt extern information. En viktig del i detta arbete är den löpande utvecklingen av de arbetsmetoder och analysverktyg som används i verksamheten för att effektivisera och rationalisera arbetet. Nedan anges några exempel som avspeglar verksamhetens inriktning.

Tre projekt, solvens, reservsättning samt återförsäkring, har påbörjats under hösten och går under samlingsnamnet "Tillsyn år 2000". Syftet med projekten är att utveckla en riskfokuserad analys och tillsyn avseende dessa riskområden.

Under hösten och vintern har inspektionen undersökt effekter avseende den avreglering som skedde av svensk bilförsäkring för några år sedan. Inspektionen har genom enkäter och besök undersökt bolagens premiesättning och villkor. En rapport kommer att presenteras under år 2000.

Rapportanalysen har skett med hänsyn tagen till den allmänna ekonomiska utvecklingen såväl i Sverige som i vår omvärld.

FINANSINSPEKTIONENS ÅRLIGA RAPPORT

Resultaten av ovan nämnda bevakning och mer utförliga bedömningar från inspektionens sida har redovisats i en rapport till regeringen som lämnades den 1 november 1999.

Av rapporten framgår att den nordiska försäkringsmarknaden är under omdaning. Fusioner och samarbeten över gränserna blir allt vanligare företeelser på marknaden. Möjligheterna att ta tillvara stordriftsfördelar blir alltmer väsentliga på en global marknad med ökad konkurrens.

De svenska skadebolagens kärnverksamhet präglas av ökande skade- och konstanta driftskostnader samt fortsatt svag volymutveckling. Den goda kapitalavkastning gör dock att bolagen över lag är väl konsoliderade.

Sparandemarknaden expanderar i oförminskad takt. Av premietillväxten framgår tydligt att det är försäljningen av fondförsäkringsprodukter som lyfter marknaden till dagens höga nivåer. Livförsäkringsmarknaden i Sverige och i övriga Norden bedöms ha goda utsikter. Den fortsatta avregleringen och marknadens fokusering på pensionssparande spelar i sammanhanget stor roll.

Försäkringsbolagens totala placeringstillgångar mätt i marknadsvärden uppgick vid utgången av tredje kvartalet 1999 till knappt 1 600 miljarder kronor, vilket innebär en fördubbling av värdet under de senaste 4 åren. Tillgångar i utlandet utgör drygt 1/4 av totala placeringar. Av utländska tillgångar är aktieandelen med sina 2/3 fortfarande absolut störst, men andelen har på de senaste 4 åren minskat väsentligt till förmån för obligationer.

Ny lagstiftning med skärpta regler om minsta buffertkapital inom livförsäkring i förening med en omsvängning mot lägre konsolideringsgrad i vissa skadeförsäkringsbolag gör att Finansinspektionen måste lägga större vikt än tidigare vid kontrollen av solvens, reservsättning och övrig riskhantering.

Verksamhetsmål 1 om att följa den makroekonomiska utvecklingen och utvecklingen på de finansiella marknaderna och tidigt identifiera instabilitet eller andra störningar i det finansiella systemet är därmed uppfyllt såvitt gäller försäkringsmarknadsområdet.

FINANSMARKNADSSTATISTIKEN

Inspektionen är statistikansvarig myndighet för finansmarknadsstatistiken. Under denna återfinns försäkringsmarknadsstatistiken som insamlas, bearbetas och publiceras av inspektionen.

En anpassning har skett av försäkringsmarknadsstatistiken till de krav på harmoniserad statistik som ställts upp av Europeiska unionen. En representant för inspektionen deltar regelbundet i en "Working Group" där intentionerna i Rådets förordning (EG, EURATOM nr 410/98) ges en praktisk lösning i allt från tabelluppställningar till sättet att rapportera. Delar av försäkringsmarknadsstatistiken

Försäkringsmarknadsområdet

ingår även i finansmarknadsstatistiken. De uppgifter som tas fram för detta ändamål har skett i nära samarbete med Eurostat och SCB. De uppgifter som efterfrågas (huvudsakligen hämtade från årsredogörelserna) läggs automatiskt in i s.k. GESMES-meddelanden och överförs elektroniskt till Eurostat. Även de uppgifter som Insurance Conference inforrar sker via elektronisk överföring. Kostnaderna för dessa åtgärder belastade föregående budgetår. De hittillsvarande kostnaderna för att kartlägga "Pension Funds" har varit marginella.

Den statistik som ingår i "Sveriges officiella statistik" är försedd med en kvalitetsredovisning där tillförlitlighet m.m. finns redovisat.

Under 1999 har ett arbete igångsatts för att kunna rapportera "Pension Funds" till Eurostat. Tillsynen av vissa "Pension Funds" ligger utanför inspektionens ansvarsområde. Pensionsstiftelser ligger under länsstyrelsernas ansvarsområde. Här har ett samarbete påbörjats.

Verksamhetsmål 2 om att statistiken ska hålla hög kvalitet och anpassas till de krav EU ställer är därmed uppfyllt såvitt gäller försäkringsmarknadsområdet.

SÄRSKILDA RAPPORTER TILL REGERINGEN

Inspektionen har den 26 februari överlämnat rapporten "Finansinspektionens tillsyn av Premiepensionsmyndigheten" till regeringen (dnr 1216-99-600). *Uppdrag 1 och 2* är därmed uppfyllt.

TILLSYN AV FINANSIELLA INSTITUT

Verksamhetens syfte är att övervaka att aktörerna på de finansiella marknaderna följer lagar, förordningar och andra regler. Verksamheten sker i form av platsundersökningar, granskning och kontroll av rapporter samt branschöverläggningar. I arbetet ingår utvecklingsarbete om metoder för tillsynen.

Den pågående utvecklingen på ADB-området, där en majoritet av bolagen nu rapporterar in data med e-post eller disketter, har avsevärt förbättrat effektiviteten och kvaliteten i inspektionens arbete med rapporter och andra analysunderlag. Bland riksbolagen och de större lokala bolagen för skadeförsäkring hade 95

% infört maskinella rutiner i sin årsvisa rapportering av solvens och rapportering av resultat- och balansräkning (vid utgången av 1999). För livbolagen låg %-siffran något lägre. Den var ca 75 % för solvensrapporten och 91 % för resultat- och balansräkningen. För den kvartalsvisa rapporteringen låg genomsnittet på 84 %.

PLATSUNDERSÖKNINGAR

Platsundersökningar delas in i huvudgrupperna allmänna platsundersökningar samt riktade platsundersökningar. Allmänna undersökningar omfattar i regel hela verksamheten i ett institut och blir därför relativt generella, även om tonvikten kan läggas på vissa områden eller företeelser. Riktade platsundersökningar används då man vill studera en viss funktion eller företeelse.

Inspektionen har under året påbörjat 94 och avslutat 87 platsundersökningar inom försäkringsmarknadsområdet.

Av de påbörjade platsundersökningarna var 68 enligt inspektionsplan, 6 var ad-hoc-undersökningar och 20 var år 2000-undersökningar.

Av de påbörjade undersökningarna avser 68 större försäkringsbolag och understödsföreningar dvs. institut med mer än 100 miljoner kr i balansomslutning.

Av de avslutade undersökningarna var 32 allmänna och 55 riktade (tabell 4). Av de riktade undersökningarna avsåg 12 intern kontroll, 6 marknadsrisker, 4 skadereglering, 30 undersökning avseende Y2K och 3 övriga. De allmänna undersökningarna har oftast avsett mindre eller nystartade bolag och i huvudsak rört formaliafrågor och intern kontroll.

Samtliga institut som varit föremål för platsundersökning avseende beredskapen inför år 2000 har följt de rekommendationer som finns i de allmänna råden, FFFS 1998:18. Generellt sett har mindre och medelstora institut varit senare i tidsplanen med att upprätta beredskapsplaner för att hantera eventuella störningar. Sammanfattningsvis kan konstateras att anpassningsarbetet gått smidigt, och inspektionen har inte tagit emot några rapporter om störningar i samband med millennieskiftet.

Försäkringsmarknadsområdet

Tabell 4: Antal avslutade platsundersökningar

Platsundersökningar	1997	1998	1999
Allmänna	66	57	32
Riktade	42	27	55
Summa	108	84	87

Inga sanktioner/erinringar enligt försäkringsrörelselagen har under året utdelats som en följd av platsundersökningar.

Den viktigaste slutsatsen av årets platsundersökningar är de brister som konstaterats, såväl i de stora koncernerna som i mindre bolag, beträffande avtal om utlagd verksamhet till annat bolag i koncernen eller till utomstående juridisk person. Detta kommer att undersökas under år 2000. Fortfarande finns också brister i instruktioner och dokumentation av interna rutiner främst i de nyckelpersonsberoende mindre bolagen.

Av den totala arbetstiden på platsundersökningar svarade de större försäkringsbolagen för närmare 90 %.

Tabell 5: Arbetstid i timmar för platsundersökningar

Platsundersökningar	1997	1998	1999
Nationell tillsyn	4 927	4 987	5 367
Hemlandstillsyn	209	123	82
Summa	5 136	5 110	5 449

Sammanfattningsvis kan konstateras att tiden för platsundersökningar har ökat med drygt 300 arbetstimmar, men att antalet undersökningar är på samma nivå som tidigare år. Skälet till detta är att platsundersökningar i större institut och av mer komplicerade riskområden ökat. I *bilaga 2* redovisas styckkostnader för platsundersökningar.

Verksamhetsmål 3 om att inspektionen skall prioritera platsundersökningsverksamheten, särskilt avseende institut som har stor betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet och stora försäkringsbolag har uppfyllts såvitt avser försäkringsmarknadsområdet. Däremot har det inte avsatts mer tid för platsbesök vid svenska instituts utländska etableringar (hemlandstillsyn) jämfört med budgetåret 1998. Det är dock hittills fråga om verksamhet av liten omfattning.

KVALITETSGRANSKNING AV PLATSUNDERSÖKNINGARNA

För femte året i rad har en granskning skett av kvaliteten i platsundersökningsärenden. Granskningen har utförts av externa revisorer. För budgetåret 1999 har 20 platsundersökningar varit föremål för kvalitetsgranskning, jämfört med 12 platsundersökningar för 1998. Granskningen har avsett samtliga verksamhetsområden och redovisas samlat på denna plats i årsredovisningen.

Undersökningsverksamheten har under 1999 i hög grad inriktats på de finansiella institutens Y2K-anpassning. Verksamheten har varit projektstyrd och har noggrant följts upp inom ramen för projektet. Denna del av verksamheten har därför inte varit föremål för extern kvalitetsgranskning.

I tidigare granskningar, vilka har fokuserats på undersökningsärenden avseende intern kontroll och riskhantering, har kvalitetsförbättringar med tiden kunnat konstateras. För denna typ av undersökningar finns ett väl utbyggt metodstöd.

Prioriteringen av Y2K-anpassningen innebär att urvalet av övriga riskrelaterade undersökningar har varit begränsat under 1999. Den senaste granskningen har emellertid utvidgats till att även omfatta s.k. allmänna undersökningar och ad hoc-ärenden där specifika metodhandböcker ännu inte har tagits fram. Granskningen av dessa ärenden har främst avsett administrativt genomförande, dokumentation etc.

Granskningen omfattar också platsundersökningar som utförs i samarbete med annan tillsynsmyndighet inom ramen för upprättade bilaterala avtal avseende internationellt tillsynssamarbete. Då denna typ av undersökningar kan förväntas öka i antal, bör dessa även fortsättningsvis bli föremål för uppmärksamhet i kvalitetsuppföljningen.

Rent generellt kan konstateras att de synpunkter som redovisas i flera hänseenden känns igen från tidigare kvalitetsgranskningar.

Granskningen av administrativa moment uppvisar en viss försämring jämfört med föregående granskning. Detta beror främst på att den administrativa kvaliteten i vissa av de all-

Försäkringsmarknadsområdet

männa undersökningarna har varit låg och därför påverkat genomsnittet negativt.

När det gäller det substantiella innehållet i de olika undersökningarna ser bilden något annorlunda ut. Ifråga om internkontrollundersökningar noteras en försämring jämfört med föregående granskning. Däremot uppvisar marknadsriskundersökningar en högre kvalitet. Eftersom relativt få "handboksbaseade" undersökningar har granskats, kan det emellertid vara svårt att avgöra om dessa genomsnittsdömen är generellt representativa för kvaliteten på undersökningsärenden avseende intern kontroll och riskhantering.

De slutsatser som kan dras av kvalitetsgranskningen är följande:

- Det finns en klar förbättringspotential bl.a. när det gäller administrativ hantering av platsundersökningsärenden. Detta gäller främst allmänna undersökningsärenden och ad hoc-ärenden, men även undersökningar som genomförs med stöd av metodhandböcker. Detta visar att det även fortsättningsvis är angeläget att genomföra granskningar av denna typ.
- Inspektionen avser att se över de principer som bör gälla för hanteringen av undersökningar som utförs tillsammans med andra tillsynsmyndigheter inom ramen för ett upprättat tillsynssamarbete. Kvalitetsnormer för denna typ av undersökningar bör utarbetas.
- De viktigaste kvalitetsmåttstockarna för granskning av kvaliteten i platsundersökningsärenden är de tillsynshandböcker som har tagits fram. En vidareutveckling av tillsynsmetoder och manualer avseende hantering av varierande typer av ärenden, kommer därmed att medföra ytterligare möjligheter till kvalitetsgranskning.

REGELGIVNING

Verksamhetens syfte är att utveckla inspektionens normgivning genom föreskrifter och allmänna råd till ett effektivt styrmedel i tillsynen. Verksamheten är inriktad på att utfärda föreskrifter och allmänna råd för försäkringsmarknadsområdet.

Arbetet med regelgivningen har under året huvudsakligen varit inriktat på att inleda anpassningen av äldre föreskrifter och allmänna

råd till de nya rörelsereglerna som trätt i kraft den 1 januari 2000. Arbetet har hittills också inneburit att det tillkommit ett antal nya föreskrifter och allmänna råd.

Under året har sex nya föreskrifter och allmänna råd beslutats, vilka ersatt sex gamla. Två nya föreskrifter har tillkommit, en föreskrift har upphävts och en har inneburit ändring och tillägg i en gammal.

Av de sex föreskrifterna och allmänna råden avser fyra i första hand att främja stabiliteten. En – rörande villkor och krav på aktuarie – kan sägas främja både stabilitet och konsumentskydd. De två nya föreskrifterna främjar i första hand stabiliteten. Föreskrifterna och de allmänna råden bidrar till uppfyllandet av inspektionens verksamhetsmål på detta område genom att klargöra för instituten vilka krav som gäller och vilka krav som inspektionen ställer på instituten.

Vid utarbetandet av nya föreskrifter och allmänna råd samt vid ändring av gamla har en språklig översyn gjorts varvid ett syfte har varit att göra dessa enklare och mer lättillgängliga.

Under året har inspektionens skribenter av författningar och allmänna råd genomgått en kurs i författningsskrivning. Syftet med kurserna har varit att få ett mer likformat utseende på författningarna, att göra dem mer lättlästa med ett tydligare språk. Regeringskansliets handbok i författningsskrivning är vägledande för inspektionen.

Verksamhetsmål 6 om att utveckla regelgivningen är därmed uppfyllt såvitt avser försäkringsmarknadsområdet.

TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR

Verksamheten omfattar koncessioner av försäkringsbolag, tillstånd för försäkringsmäklarbolag och försäkringsmäklare, tillståndsprövning i övrigt samt meddelanden av dispenser bl.a. från placeringsreglerna i försäkringsrörelselagen. För försäkringsbolag med säte inom EES-området hanteras det underrätelseförfarande som regleras i lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

TILLSTÅNDS- OCH ANMÄLNINGSÄRENDEN

Fr.o.m. 1998 gör inspektionen i samband med verksamhetsuppföljningarna en bedömning av ett antal kvalitetsfaktorer i ärendehandläggningen. De faktorer som ingår i kvalitetsbedömningen är kompetens, erfarenhet, extern kommunikation, tekniska hjälpmedel, arbetsprocess och handläggningstider.

Bedömningarna under 1999 visar att kvaliteten i handläggningen av tillståndsärenden på försäkringsmarknadsområdet har förbättrats. En närmare redogörelse för kvalitetsutvecklingen lämnas nedan.

Flertalet jurister har mycket lång erfarenhet av arbete med försäkringsbolagsrätt och domstolsarbete (assessorer) samt har relativt lång erfarenhet av arbete på inspektionen. Under året har en omfattande intern utbildning ägt rum om de nya försäkringsrörelsereglerna, vilka trätt i kraft den 1 januari 2000. Användningen av databaser på Internet har utvecklats genom deltagande i extern utbildning. De externa kontakterna med försäkringsinstitut och försäkringsmäklare har varit fortsatt omfattande och bl.a. bestått i bistånd och tolkning av de nya försäkringsrörelsereglerna - något som har höjt kompetensen hos samtliga jurister.

Inspektionen sammanställde under 1999 en rapport angående handläggningstider för ärendehantering på rättsenheterna. Handläggningstiden avser tiden från det att ansökningsavgiften för tillståndsärendet har betalats till dess ärendet har avslutats. Rapporten remitterades till branschorganisationer. I rapporten lämnas förslag till åtgärder som kan vidtas för att öka genomströmningen av tillståndsärenden och minska handläggningstiderna, bl.a.:

- att utarbeta klara och tydliga instruktioner i vissa slag av ärenden,
- att tillsammans med företrädare för instituten vid förberedande möten gå igenom de uppgifter och det material som krävs vid omfattande ärenden,
- att i största möjliga utsträckning begränsa arbetet med att besvara telefon- och mailförfrågningar.

Inspektionens statistik visar att den totala handläggningstiden för tillstånds- och anmälningsärenden på försäkringsmarknadsområdet

är oförändrad i förhållande till föregående år (55 dagar). Detta aggregerade måttetal kan användas som mått på handläggningstidernas sammanlagda utveckling, men måste brytas ned på enskilda ärendetyper för att kunna analyseras närmare och för att informationsvärdet ska öka. Eftersom inspektionens diarieplan för ärendestatistik ändrades inför 1999 kan inte jämförelser göras bakåt i tiden för alla enskilda ärendetyper. Ett syfte med ändringen i diarieplanen är att förbättra möjligheten till statistikuttag och jämförelser framöver.

Antalet inkomna tillståndsärenden har minskat med 24 %, från 1 468 stycken 1998 till 1 116 stycken 1999. Antalet avslutade tillståndsärenden har ökat med 22 % från 977 stycken 1998 till 1 192 stycken 1999, vilket innebär att ärendebalansen har minskat något under året.

Handläggningstiden för ärendetyperna har utvecklats något olika (tabell 6). För beståndsöverlåtelse och bolagsordningar har handläggningstiden ökat, medan handläggningstiden avseende försäkringsmäklarärenden, såväl registreringar som tillstånd till förmedling av fondandelar har minskat. Trots att tillförlitlig statistik för vissa ärendetyper saknas för jämförelseåret 1998 är det emellertid inspektionens bedömning att de flesta ärendetyperna har bibehållit i stort sett oförändrade handläggningstider i förhållande till föregående år.

Tabell 6: Genomsnittlig handläggningstid i antal dagar

Tillstånds- och anmälningsärenden	1997	1998	1999
Aktier/andelar	-	-	85
Aukt./koncession	415	90	99
Avreg/omreg	46	31	25
Beståndsöverlåtelse	85	70	119
Bolagsordning	62	55	75
Gränsöverskr. i Sv.	-	-	38
Gränsöverskr. i utl.	-	-	41
Kapitaltäckning	18	14	0
Ledningsprövning	-	-	122
Mäklareregistrering	83	47	38
Mäklarereg-fondandel	115	136	47
Ägarprövning	-	-	24

Anm: Streck innebär att ärendetypen ej särredovisas det aktuella budgetåret.

I tabell 7 sammanfattas redovisningen av tillstånds- och anmälningsärenden.

Försäkringsmarknadsområdet

Tabell 7: Nyckeltal för tillståndsärenden jmf 1998

Nyckeltal	Minskning	Oförändrat	Ökning
Avslutade ärenden			X
Total ärendebalans	X		
Total handläggningstid	X		
Handläggningskvalitet			X

Verksamhetsmål 5 om att handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden skall vara effektiv och hålla hög kvalitet samt att den genomsnittliga handläggningstiden för olika typer av tillståndsärenden inte skall öka jämfört med budgetåret 1998 är till större del uppfyllt såvitt gäller försäkringsområdet.

SAMVERKAN OCH SAMORDNING

Verksamheten har bedrivits via samverkan och samordning på nationell och internationell nivå samt genom arbetet med olika informationsprodukter. Som exempel kan nämnas medverkan i olika kommittéer, arbetsgrupper, konferenser samt hearings. Vidare kan nämnas de utbildningar som inspektionen anordnat för externa mottagare samt avgivna remissyttranden på försäkringsmarknadsområdet. Eftersom inspektionen är statistikansvarig myndighet för finansmarknadsstatistiken har inspektionen även en viktig roll som samordnare av de olika intressen som påverkar statistikproduktionen inom detta område. För detta ändamål finns ett statistikråd där inspektionen deltar tillsammans med representanter från SCB och Sveriges Riksbank.

INTERNATIONELLT ARBETE

På försäkringsmarknadsområdet deltar Finansinspektionen aktivt i flera internationella organ inom såväl EU som globalt. Inom EU finns ett löpande samarbete inom ramen för Insurance Committee, som är samarbetsorganet mellan kommissionen och medlemsländernas tillsynsmyndigheter, och Insurance Conference, som är ett organ för löpande samarbete och utbyte av information mellan tillsynsmyndigheterna inom EES. Ett ytterligare forum för samarbete är Contact Group där tillsynsmyndigheterna informellt utbyter erfarenheter från det praktiska tillsynsarbetet. Finansinspektionen deltar också i ett antal arbetsgrupper till kommissionen och rådet, för närvarande rörande solvensregler, tvångslikvidation, tillsyn över finansiella konglomerat och statistikfrågor (Eurostat). Inom Europa deltar inspektionen

vidare i den Paneuropeiska tillsynskonferensen, vari bl.a. de östeuropeiska staterna deltar.

Under året har ett samarbetsavtal slutits mellan Finansinspektionen och Kredittilsynet i Norge rörande tillsynen av det nya nordiska skadeförsäkringsbolaget If.... I det nya bolaget, som blir ett svenskt skadeförsäkringsbolag, skall bl.a. ingå skadeförsäkringsbestånden i det svenska Skandia, det norska Storebrand och det finska Pohjola. Verksamheten i Norge och Finland skall bedrivas i filialer.

Globalt sker samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna inom the International Association of Insurance Supervisors (IAIS). Finansinspektionen verkar aktivt i IAIS Tekniska kommitté, vars uppgift är att skapa standarder och principer för reglering och tillsyn av det internationella försäkringsväsendet. Chefen för försäkringsmarknadsavdelningen har varit ordförande i IAIS Tekniska kommitté under den senaste tvåårsperioden och inspektionen har därför också deltagit i den informella koordinationsgrupp som samordnar och planerar Baselkommitténs, IOSCOs och IAIS gemensamma aktiviteter. Inspektionen verkar i ett antal arbetskommittéer och undergrupper till IAIS rörande olika tillsynsaspekter, t.ex. utbyte av information mellan tillsynsmyndigheter, solvens, redovisning, kapitalförvaltning m.m. Globalt deltar inspektionen också i OECD:s Försäkringskommitté liksom i dess arbetsgrupper för tillsynsfrågor, försäkringsstatistik, solvens m.m.

Samarbete sker också över de finansiella gränserna på områdena för försäkring, bank och värdepapper. Detta samarbete, som rör tillsyn över s.k. finansiella konglomerat (grupper bestående av försäkringsbolag, bank och/eller värdepappersinstitut), sker inom Joint Forum, som förenar ovan nämnda IAIS med Baselkommittén på bankområdet och IOSCO på området för värdepapper. Mandatet har för det framtida arbetet vidgats till att avse också andra frågor av gemensamt intresse för de finansiella sektorerna. Finansinspektionen har ett strategiskt intresse av att påverka arbetet i Joint Forum. Det var därför en framgång när chefen för försäkringsmarknadsavdelningen blev ordförande i detta världsledande forum.

Verksamhetsmål 7 om att inspektionen skall delta aktivt i det internationella arbetet med att utveckla regelverk och tillsynsmetoder är därmed uppfyllt på försäkringsområdet.

KREDITMARKNADSOMRÅDET

ANALYS OCH MARKNADSÖVERSIKT

Verksamhetens syfte är att allmänt följa utvecklingen på de finansiella marknaderna. Arbetet baseras på egna utredningar och sifferunderlag från instituten samt extern information. En viktig del är den löpande utvecklingen av de arbetsmetoder och analysverktyg som används i verksamheten för att effektivisera och rationalisera arbetet. Nedan anges några exempel som avspeglar verksamhetens inriktning.

Rapportanalysen har skett med hänsyn tagen till den allmänna ekonomiska utvecklingen såväl i Sverige som i vår omvärld. Under budgetåret påbörjades ett arbete med att strukturera analysen av kopplingen mellan den makroekonomiska utvecklingen och utvecklingen på kreditmarknaden. Samtliga enskilda institut och koncerner har dessutom genomlysts i en nyckeltalsanalys.

I den löpande analysen av marknadsutvecklingen samt utvecklingen i enskilda institut har också ett antal specialstudier ingått. För de fyra stora bankkoncernerna finns det institutsansvariga. Dessa har under budgetåret skrivit rapporter om läget inom respektive bankgrupp.

Efter hel- respektive halvårsskiftet har genomgångar gjorts av boksluten med de fyra dominerande svenska bankgrupperna, några av de större bostadsinstituterna samt vissa andra institut. Utöver boksluten har också områden som strategier bl.a. avseende förvärv, riskexponering, europrodukter, engagemang i Norden och Baltikum, kreditefterfrågan och prissättning, åtaganden i osäkra länder/regioner samt exponeringar på andra banker diskuterats. Resultaten av genomgångarna har redovisats skriftligen.

FINANSINSPEKTIONENS ÅRLIGA RAPPORT

Inspektionen har i den s.k. regeringsrapporten redogjort för utvecklingen inom de finansiella företagen och marknaderna. Denna rapport överlämnades till regeringen den 1 november 1999. I rapporten har inspektionen förmedlat en bild av läget på försäkrings-, kredit- och värdepappersmarknaderna. Rapporten fokuserade framför allt på väsentliga utvecklingstendenser och problemställningar rörande stabiliteten i det finansiella systemet.

I regeringsrapporten framkom bl.a. att den makroekonomiska utvecklingen med kombinationen av god tillväxt och låg inflation gjort det svårt att identifiera några inhemska stabilitetshot i ett kortare tidsperspektiv.

De viktigaste slutsatserna i regeringsrapporten avseende utvecklingen på kreditmarknadsområdet var att riskkoncentrationen i låneportföljerna framstår som låg och att volymen osäkra fordringar är låg och sjunkande. Kreditförlusterna är närmast obefintliga. Vidare konstateras att kreditexpansionen till hushåll och företag är måttlig, men förväntas efter hand tillta. Kapitalstyrkan ligger väl över lagstadgad miniminivå och räntabiliteten är fortfarande hög.

I rapporten framhävs också att det, mot bakgrund av den riskuppbyggnad som expansionen erfarenhetsmässigt kommer att medföra, är angeläget att instituten snarast tar tillvara nya möjligheter att förbättra metoderna för mätning och prissättning av kreditrisker. Fortsatt volymexpansion ställer också krav på att kapitalallokeringen anpassas till förändringar i riskinnehåll och riskprofiler.

Enligt regeringsrapporten måste analysen av kapitaltäckningsfrågorna och kraven på riskkontroll även beakta pågående och planerade strategiska förvärv av andra banker. Vidare betonas också att även internationaliseringen har följdverkningar för tillsynen. Nya krav ställs på samordning och informationsgivning mellan tillsynsmyndigheter i Sverige och berörda grannländer.

Verksamhetsmål 1 om att följa den makroekonomiska utvecklingen och utvecklingen på de finansiella marknaderna och tidigt identifiera instabilitet eller andra störningar i det finansiella systemet är därmed uppfyllt på kreditområdet.

FINANSMARKNADSSTATISTIKEN

Inspektionen är statistikansvarig myndighet för den officiella finansmarknadsstatistiken. Statistiken insamlas, bearbetas och publiceras av Statistiska Centralbyrån, SCB på uppdrag av inspektionen. I uppdraget ingår också att SCB skall delta i relevanta arbetsgrupper under Eurostat och Europeiska Central Banken, ECB.

Kreditmarknadsområdet

EU-anpassningen av finansmarknadsstatistiken har under 1999 främst gällt finansräkenskaper, konvergenskriterierna för EMU avseende offentliga underskott och finansiella tjänster. Arbetet med finansräkenskaper och EDP har skett i arbetsgrupper under Eurostat och ECB. En andra testkörning avseende leverans av data för åren 1995 t.o.m. 1998 enligt fastställd instruktion (ENS95) genomfördes under hösten 1999. Endast fem länder klarade av att leverera till utsatt tidpunkt, däribland Sverige. Genomförandet är för svensk del än så länge i första hand teknisk. Det innehållsmässiga genomförandet fortgår successivt till slutet av år 2000.

Arbetet i ECB har varit koncentrerat till uppbyggnaden av kvartalsvisa finansräkenskaper för euro-11 området. Dataunderlag är inom ECB tillgängliga uppgifter avseende de monetära finansinstituten, betalningsbalansstatistik och statistik över offentlig sektor samt kompletterande material från medlemsländerna. "Pre-ins" länderna har erbjudits delta i syfte att öva upp rapporteringsrutinerna inför ett eventuellt EMU-inträde. EDP-arbetet under 1999 har framför allt varit inriktat på att sammanställa en ESA95-anpassad manual för rapporteringen av underskott och skuld. Kostnaderna för anpassning av finansmarknadsstatistiken enligt det ovanstående uppgick till 0,6 mkr för budgetåret 1999.

Vid årsskiftet 1996/97 antogs Förordningen 58/97 angående "Structural Business Statistics", vilken utgör den legala ramen för statistikinsamling avseende finansiella tjänster, försäkrings-tjänster och finansiella stödverksamheter. Arbetet består i att definiera den statistik inom respektive område som gör det möjligt att på ett meningsfullt sätt mäta företagets struktur, marknadskoncentration, handel med finansiella tjänster inom och utanför EU etc. samt att undersöka tillgången på befintlig data. Sverige har deltagit i olika pilotstudier för kartläggning av finansiella stödverksamheter samt annan finansförmedling. Sverige har också varit koordinator för den förstnämnda studien. Kostnaderna för arbetet med statistiken över finansiella tjänster är finansierat av Eurostat.

Verksamhetsmål 2 om att statistiken skall hålla hög kvalitet och anpassas till de krav EU ställer är därmed uppfyllt såvitt gäller kreditmarknads- och värdepappersmarknadsområdet.

TILLSYN AV FINANSIELLA INSTITUT

Verksamhetens syfte är att övervaka att aktörerna på de finansiella marknaderna följer lagar,

förordningar och andra regler. Verksamheten sker i form av plats- och skrivbordsundersökningar, granskning och kontroll av rapporter samt branschöverläggningar. I arbetet ingår även utveckling av metoder för tillsynen.

Platsundersökningar har skett i enlighet med tertialsvis fastställda inspektionsplaner. Främst har resurserna lagts ned på undersökningar hos de större bankaktiebolagen samt på Y2K-undersökningar i ett stort antal institut. Av verkställda undersökningar har 5 stycken genomförts gemensamt av kredit- respektive värdepappersmarknadsavdelningen och 5 i samarbete med den finska tillsynsmyndigheten, varav ett ärende härrör från föregående år. Samarbetet med den finska tillsynsmyndigheten har bedrivits genom gemensamma platsundersökningar där anställda från båda myndigheterna har deltagit. Vidare har den finska tillsynsmyndigheten under året som gått haft tre medarbetare placerade hos inspektionen under en månad bl.a. i syfte att fördjupa kunskaperna om varandras organisationer och tillsynsmetodik.

Den pågående utvecklingen på ADB-området, där en majoritet av instituten nu rapporterar in data med e-post eller disketter, har avsevärt förbättrat effektiviteten och kvaliteten i inspektionens arbete med rapporter och andra analysunderlag. Bland de cirka 250 kreditinstitut hade 60 %, samma antal som föregående år, infört maskinella rutiner i den kvartalsvisa rapporteringen. Anledningen till att %-andelen är oförändrad jämfört med budgetåret 1998 är att det nu pågår ett projekt för rapportering via Internet. Då internetrapporteringen så småningom kommer att ersätta e-post och disketter har inspektionen under budgetåret inte aktivt marknadsfört den senare inrapporteringsformen.

PLATSUNDERSÖKNINGAR

Platsundersökningar delas in i huvudgrupperna allmänna platsundersökningar samt riktade platsundersökningar. Allmänna undersökningar omfattar i regel hela verksamheten i ett institut och blir därför relativt generella, även om tonvikten kan läggas på vissa områden eller företeelser. Undersökningsverksamheten genomförs med fokus på olika riskområden såsom kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och intern kontroll. De allmänna undersökningarna omfattar således flera riskområden. Riktade platsundersökningar används då man vill studera en viss funktion eller företeelse. Bland de riktade platsundersökningarna ingår även de 6 st avslutade

Kreditmarknadsområdet

platsbesöken inom hemlandstillsynen. Hemlandstillsyn inom EU innebär att tillsynen utövas av myndigheterna i institutets hemland med verkan även för filialer i övriga medlemsländer.

Inspektionen har under året påbörjat 77 och avslutat 48 platsundersökningar inom kreditmarknadsområdet.

Av de påbörjade platsundersökningarna var 70 enligt inspektionsplan och 7 ad-hoc-undersökningar. Tolv planerade undersökningar avseende mindre sparbanker och kreditmarknadsbolag genomfördes inte pga. omprioriteringar. Istället lades ytterligare resurser på undersökningar av de större bankaktiebolagen, på utredning av leasingkostnader hos kreditmarknadsbolag samt på riktade undersökningar avseende Y2K.

Av de avslutade platsundersökningarna berörde 19 undersökningar bankaktiebolag, 19 undersökningar sparbanker, 2 undersökningar medlemsbanker och 8 undersökningar kreditmarknadsföretag. Platsundersökningarna fördelade sig på 22 riktade undersökningar, 26 allmänna undersökningar. Sex av de riktade undersökningarna avsåg hemlandstillsyn. Av de riktade undersökningarna utgjorde 3 undersökningar internkontroll, och 16 övriga risker, främst rörande anpassningsarbetet inför år 2000. De allmänna undersökningarna omfattade antalsmässigt många generella undersökningar hos mindre sparbanker och kreditmarknadsbolag men också mer omfattande undersökningar hos bankaktiebolag.

Tabell 8: Antal avslutade platsundersökningar

Platsundersökningar	1997	1998	1999
Allmänna	63	53	26
Riktade	35	16	22
Summa	98	69	48

Av de 77 påbörjade undersökningarna avser 40 stycken bankaktiebolag varav 24 avser större bankaktiebolag, dvs. i huvudsak de fyra största bankaktiebolagen och dess utländska filialer och dotterbolag.

Tabell 9: Arbetstid i timmar för platsundersökningar

Platsundersökningar	1997	1998	1999
Nationell tillsyn	11 875	8 051	9 208
Hemlandstillsyn	51	2 517	1 238
Summa	11 926	10 568	10 446

Av den totala arbetstiden på platsundersökningar svarade bankaktiebolagen för drygt

63 %. I bilaga 2 redovisas styckkostnader för platsundersökningar.

För inhemska platsundersökningar har 9 % av arbetstiden lagts på kreditrisker, 17 % på marknadsrisker och 42 % på operativa risker.

Inom undersökningsverksamheten har utöver ovan angivna timmar anlåtats externa konsulter. Ett skäl till detta är att antalet anställda varit färre än föregående år pga. vakanser. Konsulternas uppgifter har varit att inom undersökningsverksamheten bidra med arbete och kunnande och med att utveckla undersökningsmetodikerna inom respektive ämnesområde. Inom följande områden har konsulter anlåtats:

Tabell 10: Arbetstid per undersökningsområde

Undersökningsområde	Timmar
Y2K	150
Marknadsrisker	300
IT	150
Leasing	100
Summa	700

Vid årets undersökningar har i några fall uppdagats brister. Ifråga om marknadsriskundersökningar aktualiserades bl.a. frågan om den organisatoriska inplaceringen av den centrala riskkontrollfunktionen för finansiella risker. Inspektionen har till bankerna framhållit vikten av riskkontrollfunktionens oberoende ställning gentemot de positionstagande enheterna. Det sätt på vilket flera av de svenska storbankerna inplacerat ifrågavarande riskkontroll står inte helt i överensstämmelse med rekommenderad internationell praxis. Frågan är alltså föremål för prövning och hanteras även i samband med utarbetande av allmänna råd avseende hantering av marknads- och likviditetsrisker.

I samband med undersökningar inom kreditriskområdet har bland de icke avslutade undersökningarna konstaterats endast smärre avvikelser från inspektionens allmänna råd om kreditrisker samt gällande lagstiftning. Avvikelseerna avsåg t.ex. delegering av kreditbeslut, upprättande av aktuell förteckning av s.k. jävskrediter, insändande av uppgifter om ägar- och ledningsprövning.

Vidare har konstaterats några fall av brister i instruktioner och rutiner för den incidentrapportering som instituten har att inge till inspektionen.

Kreditmarknadsområdet

Under året har 288 klagomålsärenden avslutats. Under året har 8 undersökningar genomförts av institutens klagomålshantering och konsumentpolicy. Vad gäller institutens klagomålshantering har inspektionen gjort vissa påpekande om interna rapporteringsrutiner för klagomålsärenden.

I ett fall har platsundersökningar hos ett institut i samarbete med Värdepappersmarknadsavdelningen gett anledning till att utfärda varning från inspektionen sida. Inspektionen bedömde att det hade sin grund i brister i den interna kontrollen och i institutets hanteringen av operativa risker.

Inspektionen har genomfört ett stort antal platsundersökningar avseende institutens anpassningsarbete till år 2000. Dessa har inte föranlett några anmärkningar av större vikt. Några företag har varit sena i sitt förberedelsearbete vilket innebär att inspektionen uppställt särskilda krav på dessa företag. Vidare har det vid flera platsundersökningar noterats att det förekommit brister i institutens dokumentation av genomförda tester samt i beredskapsplaneringen.

Den nedlagda tiden på platsundersökningar hos de största instituten, främst bankaktiebolagen, har ökat. Hemlandstillsynen har minskat till hälften. Totaltiden har dock ökat med 578 timmar jämfört med föregående år. I totaltiden inräknas också konsulttiden. Att den interna tiden minskat beror på vakanser i organisationen. Nedlagd tid för hemlandstillsyn har minskat till en mera normal nivå. Nedlagd tid 1998 var föranledd av vissa extraordinära insatser.

De viktigaste slutsatserna från de platsundersökningar som verkstälts är att instituten i allt väsentligt följer gällande regler och löpande utvecklar och förbättrar sin riskhantering samt interna kontroll. Inspektionen har efter platsundersökningar gjort påpekanden vilka lett till rättelse från instituten. Endast i ett fall har inspektionen uttalat en varning på grund av brister i den interna kontrollen gällande främst operativa risker. Den systematiska kontroll som bedrivits från inspektionens sida av institutens anpassningsarbete till år 2000 har varit betydelsefull för kvaliteten i anpassningsarbetet och den höga beredskapen inför millennieskiftet. Inte något institut hade några väsentliga problem med anledning av millennieskiftet.

Slutsatserna av kvalitetsgranskningen av platsundersökningarna redovisas på s. 11.

Verksamhetsmål 3 om att inspektionen skall prioritera platsundersökningsverksamheten, särskilt avseende institut som har stor betydelse för stabiliteten i det finansiella området, har uppfyllts såvitt avser kreditmarknadsområdet. Målet att svenska instituts utländska etableringar ska bli föremål för platsbesök i samma utsträckning som budgetåret 1998 har i summa nedlagd tid däremot inte kunnat uppfyllas.

REGELGIVNING

Verksamhetens syfte är att utveckla inspektionens normgivning genom föreskrifter och allmänna råd till ett effektivt styrmedel i tillsynen. Verksamheten är inriktad på att utfärda föreskrifter och allmänna råd avseende kreditmarknadsområdet.

Under året har två nya föreskrifter, tre allmänna råd och en författning omfattande såväl föreskrifter som allmänna råd beslutats. Två författningar har ändrats. Nio författningar har upphävts.

Vad gäller utvecklingen av regelgivningen har arbetet under året inriktats främst på följande åtgärder. En översyn av föreskrifter och allmänna råd på kreditmarknadsområdet har skett löpande under året i likhet med föregående budgetår. Verksamheten har inriktats på att begränsa antalet föreskrifter och allmänna råd samt att tillse att dessa är relevanta och språkligt utformade på ett enkelt och lättbegripligt sätt. Inspektionen har bl.a. sett över innehållet i allmänna råd om ansökan om tillstånd att driva bank- och finansieringsverksamhet. I samband med denna översyn har det skett en sammanläggning av en föreskrift och två allmänna råd till ett allmänt råd. En översyn av innehållet i författningen har gjorts för att förenkla ansökningsförfarandet samt för att koncentrera inspektionens prövning till de viktigaste momenten.

Vidare har förändringar och förbättringar skett såvitt avser föreskrifter rörande insamlande av kvartalsstatistik från kreditmarknadsföretag och vissa andra kreditinstitut. Inspektionen kompletterar och uppdaterar årligen regelverket för att se till att de finansiella företagens redovisning ger en god genomlysning av företagets ställning, resultat och övriga ekonomiska förhållanden.

Med anledning av ändrad lagstiftning beträffande åtgärder mot penningtvätt har inspektionen utgivit nya föreskrifter och allmänna råd om sådana åtgärder.

Kreditmarknadsområdet

I syfte att förbättra tillsynen har nya allmänna råd om styrning, intern information och internkontroll inom kredit- och värdepappersinstitut samt i fondbolag utarbetats i samarbete med värdepappersmarknadsavdelningen. Inspektionen har även ändrat de allmänna råden om rapportering av händelser av väsentlig betydelse.

Samtliga förslag till föreskrifter och allmänna råd skickas på remiss till berörda branschorganisationer samt vissa institut. I samband med föreskriftsarbetet genomförs konsekvensutredningar som delges remissinstanserna för synpunkter.

Under året har inspektionens skribenter av författningar och allmänna råd genomgått en kurs i författningsskrivning. Syftet med kurserna har varit att få ett mer likformat utseende på författningarna, att göra dem mer lättlästa med ett tydligare språk. Regeringskansliets handbok i författningsskrivning är vägledande.

Verksamhetsmål 6 om att utveckla regelgivningen är därmed uppfyllt på kreditområdet.

TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR

Verksamheten omfattar i huvudsak handläggning och beslutsfattande i olika typer av tillståndsärenden. Dessa avser främst ärenden enligt bankrörelselagen, lagen om finansieringsverksamhet samt lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag. Den vanligast förekommande ärendetypen är godkännande av bolagsordningar och stadgar. Näst vanligaste ärendetyp är lämplighetsprövning av styrelseledamöter och ledande befattningshavare i ett institut. En annan vanlig ärendetyp är lämnande av tillstånd för banker och andra kreditinstitut till förvärv av aktier och andra andelar i företag som driver någon form av finansieringsverksamhet. Antalet ansökningar om oktroj/auktorisering är antalmässigt få men tar stora resurser i anspråk. Någon särskild prioritering mellan de ovannämnda ärendena är vanligtvis inte möjlig, eftersom sökanden i allmänhet är beroende av att få ett beslut så snart som möjligt.

TILLSTÅNDS- OCH ANMÄLNINGSÄRENDE

I samband med verksamhetsuppföljningarna gör inspektionen en samlad bedömning av ett antal kvalitetsfaktorer i ärendehandläggningen. Faktorer som ingår i bedömningen är kompetens,

erfarenhet, extern kommunikation, tekniska hjälpmedel, arbetsprocess och handläggningstider.

Bedömningarna för 1999 visar att sammantaget har kvaliteten i handläggningen av tillståndsärenden på kreditmarknadsområdet ökat något. Kvaliteten i handlägningsprocessen har hållit en i stort oförändrad nivå såvitt avser kompetens, kommunikation med sökanden, tekniska hjälpmedel, arbetsprocess och handläggningstider. Kvalitetsfaktorn erfarenhet, vilken bl.a. avser erfarenhet av handläggning av tillståndsärenden på detta område, har uppvisat en positiv utveckling under året jämfört med budgetåret 1998 då enhetschefen samt flera handläggare lämnade inspektionen. Under 1999 har enheten anställt fem handläggare och personalsituationen har därmed stabiliserat sig.

Inspektionen har i en rapport föreslagit åtgärder för att minska handläggningstiderna för tillstånds- och anmälningsärenden (se s. 13). Handläggningstiden avser tiden från det att ansökningsavgiften för tillståndsärendet har betalats till dess ärendet har avslutats.

Som nämnts tidigare har inspektionen sett över innehållet i allmänna råd om ansökan om tillstånd att driva bank- och finansieringsverksamhet och därmed strävat efter klara och tydliga instruktioner för ansökningsförfarandet. Under året har arbetsprocessen vid handläggningen av tillståndsärenden effektiviserats bl.a. genom att inspektionen ytterligare utvecklat de beslutsmallar som används för likartade ärenden. För att begränsa handläggningstiderna har inspektionen eftersträvat att beslutstexten inte skall vara alltför omfattande. Som exempel kan nämnas fall när ett beslut inte har gått sökanden emot. Då har beslutsmotiveringen och de beskrivande delarna av beslutet utformats mera kortfattat än tidigare. Vidare har inspektionen vid bifall till ansökan tagit bort onödiga beslutsmotiveringar.

Inspektionen har lagt ytterligare omsorg på att utforma en enhetlig praxis. Till dessa praktiska åtgärder skall läggas att kompetensen hos personalen har vidareutvecklats. Det kan nämnas att huvuddelen av juristerna på rättsenheten har erfarenhet från domstol. Två är assessorer och fem är tingsmeriterade. Tre av juristerna har arbetat på inspektionen under lång tid. Sammantaget har detta lett till en högre kompetens på enheten. Det bör påpekas att ren tillståndshantering tenderar att svara för en allt mindre andel av arbetet på rättsenheterna.

Kreditmarknadsområdet

Den totala - aggregerade - handläggningstiden för tillstånds- och anmälningsärenden på kreditmarknadsområdet har ökat från 46 dagar 1998 till 57 dagar 1999. Handläggningstiderna avseende flera enskilda ärendetyper har dock minskat under det gångna året. För de flesta tillståndsärenden är handläggningstiden relativt kort, högst två månader eller mindre. Eftersom inspektionens diarieplan för ärendestatistik ändrades inför 1999 kan dock inte jämförelser bakåt i tiden göras för alla ärendetyper. Förändringen i diarieplanen kommer dock att förbättra möjligheten till statistikuttag och jämförelser framöver.

För auktorisationer/oktrojer har handläggningstiderna ökat jämfört med 1998 beroende på att inspektionen under 1999 avslutat fyra äldre ärenden, vilkas relativt långa handläggningstider nu slår igenom i statistiken.

Tabell 11: Genomsnittlig handläggningstid i antal dagar

Tillstånds- och anmälningsärenden	1997	1998	1999
Aktier/andelar	-	-	41
Auktorisation/oktroj	462	400	468
Avregistrering	23	202	29
Bolagsordn/stadgar	34	41	41
Gränsöverskr. i Sverige	-	-	33
Gränsöverskr. i utlandet	-	-	55
Kapitaltäckning	35	42	57
Koncernbidrag	-	-	22
Ledningsprövning	-	-	38
Ägarprövning	-	-	68

Anm: Streck innebär att ärendetypen ej särredovisades det aktuella budgetåret.

De ökade handläggningstiderna för oktrojansökningar samt för ansökningar om att driva finansieringsverksamhet beror bl.a. på följande. Under 1999 avslutades 23 ansökningar om auktorisation/oktroj. Fyra av de avslutade auktorisationsärendena hade inkommit till inspektionen under 1994. De ärenden som har längsta handläggningstiderna har ofta behövt omfattande kompletteringar. Avslutandet av dessa få men gamla ärenden har lett till att den genomsnittliga handläggningstiden har ökat kraftigt under 1999. En analys visar att bortsett från dessa fyra ärenden har den genomsnittliga handläggningstiden för de övriga 19 ärendena av denna typ varit 242 dagar, dvs. en kraftig minskning jämfört med 1998. Tabell 10 ovan visar handläggningstider.

Antalet avslutade tillståndsärenden på kreditmarknadsområdet har ökat med 81% från 266 stycken 1998 till 481 stycken 1999. Under samma period är antalet inkomna ärenden 451 styck-

en. Detta innebär att ärendebalansen minskat under 1999.

I tabell 12 sammanfattas redovisningen av tillstånds- och anmälningsärenden.

Tabell 12: Nyckeltal för tillståndsärenden jmf 1998

Nyckeltal	Minskning	Oförändrat	Ökning
Avslutade ärenden			X
Total ärendebalans	X		
Total handläggningstid			X
Handläggningskvalitet			X

Verksamhetsmål 5 om att handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden skall vara effektiv och hålla hög kvalitet är därmed till större del uppfyllt såvitt gäller kreditmarknadsområdet.

SAMVERKAN OCH SAMORDNING

Verksamheten har bedrivits via samverkan och samordning på nationell och internationell nivå samt genom arbetet med inspektionens informationsprodukter. Som exempel kan nämnas medverkan i olika kommittéer, arbetsgrupper, konferenser samt hearings. Inspektionen träffade t.ex. under budgetåret vid ett flertal tillfällen de olika branschföreningarna för banker, sparbanker, bostadsinstitut och finansbolag. Vidare kan nämnas de utbildningar som inspektionen anordnat för externa mottagare samt avgivna remissyttranden avseende kreditmarknadsområdet. Under året har inspektionen som en av tolv myndigheter deltagit i Statskontorets Samverkansgrupp för analys av det euroförberedande arbetet. Arbetet i denna grupp baseras på ett regeringsuppdrag. Myndigheten skall i början av år 2000 presentera en rapport om sitt euroförberedande arbete. Riksbanken ansvarar för samordningen av det euroförberedande arbetet inom den finansiella sektorn. Inspektionen deltar här i huvudgruppen SIFS samt är också representerad i några av undergrupperna.

Inspektionen har i nyhetsbrevet "Finansinspektionen informerar" och pressmeddelanden under året löpande informerat om institutens kapitaltäckning, resultat samt viktigare beslut rörande institutionella förändringar. Informationen har huvudsakligen lämnats i samband med förändringar av regelverket, remissyttranden, yttranden över oktrojansökningar samt beviljande av olika tillstånd. Information har bl.a. också lämnats om anpassningsarbetet inför år 2000, överenskommelser och avtal med nationella tillsynsmyndigheter.

Kreditmarknadsområdet

Med anledning av att inspektionen är statistikansvarig myndighet för finansmarknadsstatistiken har inspektionen även en viktig roll som samordnare av de olika intressen som påverkar statistikproduktionen inom detta område. Detta arbete har framför allt bedrivits i en särskild samrådsgrupp för statistikfrågor, där representanter för Finansinspektionen, Statistiska Centralbyrån och Sveriges riksbank ingår.

INTERNATIONELLT ARBETE

På kreditmarknadsområdet deltar inspektionen aktivt i flera internationella organ inom såväl EU som globalt.

Inom EU finns ett löpande samarbete inom ramen för Banking Advisory Committee, som är samarbetsorganet mellan Kommissionen och medlemsländerna och vari bl.a. tillsynsmyndigheterna ingår. Generaldirektören är f.n. ordförande i kommittén. Den under året viktigaste frågan har varit förändring av kapitaltäckningsreglerna. Arbetet, som förberetts av en teknisk arbetsgrupp, har resulterat i ett förslag till förändring som Kommissionen skickat ut på remiss. Inspektionen har också deltagit i Groupe de Contact, som är ett organ för löpande samarbete och utbyte av information och erfarenheter från det praktiska tillsynsarbetet. Vidare har inspektionen deltagit i två andra arbetsgrupper under kommissionen; Contact Committee on Money Laundering och GTIAD. Arbetet har resulterat i ett antal promemorior av värde för det vidare tillsynsarbetet.

I OECD:s regi drivs gruppen Financial Action Task Force on Money Laundering där inspektionen deltagit sedan ett antal år tillbaka.

Den Europeiska Centralbanken, ECB har för sitt arbete en kommitté Banking Supervision Committee vari inspektionen deltar tillsammans med Riksbanken. Kommittén samarbetar utifrån ett makroperspektiv med tillsynsrelaterade frågor. Den har också möjlighet att informellt diskutera frågor, som berör tillsynen, men som ligger utanför ECB:s kompetens. Kommittén arbetar genom fyra undergrupper. Här kan nämnas arbetsgruppen för Early Warning Systems i vilken avdelningschefen är ordförande samt Macro-prudential Analysis och Developments in Banking.

Globalt sker samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna inom Baselkommittén för banktillsyn. Inspektionen medverkar aktivt i arbetet, som syftar till att skapa standarder och principer för

reglering och tillsyn inom området. Under året har kommittén fokuserat på förändring av kapitaltäckningsreglerna, dvs. av 1988 års Baselöverenskommelse. Generaldirektören, som representerat inspektionen i Baselkommittén, har varit ordförande i den arbetsgrupp som förberett det förslag till förändring som skickats ut på remiss till branschen m.fl. Inspektionen har också deltagit i ett antal undergrupper (5), vars främsta uppgift varit att bidra till nyssnämnda förändringsarbete.

Förutom det samarbete som bedrivs i olika internationella grupper har inspektionen på kreditmarknadsområdet haft kontakter med andra tillsynsmyndigheter i samband med olika tillsynsärenden och för rapportinsamling. Som exempel på kontakter kan nämnas undersökningar i institut som ägs av ett utländskt kreditinstitut där den utländska tillsynsmyndigheten ansvarar för den gruppbaseade tillsynen, och undersökningar som andra länders tillsynsmyndigheter gjort hos svenska instituts etableringar utomlands.

Inspektionen har haft bilaterala möten för utbyte av information under gällande s.k. Memorandum of Understanding med tre tillståndsmyndigheter i EU-länder. Bilaterala möten har också hållits med tillsynsmyndigheter i länder som inte är medlemmar i EU. Inspektionen och dess finländska motsvarighet har vad gäller gemensamma undersökningar beskrivits under avsnittet Tillsyn av finansiella institut. Myndigheterna har också haft bilaterala Memorandum of Understanding överläggningar.

Verksamhetsmål 7 om att delta aktivt i det internationella arbetet med att utveckla regelverk och tillsynsmetoder är därmed uppfyllt såvitt avser kreditmarknadsområdet.

SAMVERKAN SOM FÖREBYGGER EKONOMISK BROTTSLIGHET

Samverkan och olika insatser för att förebygga ekonomisk brottslighet och penningtvätt har skett i såväl internationella som nationella sammanhang. Detta arbete berör samtliga verksamhetsområden på inspektionen. Det internationella arbetet har i högre grad än tidigare fokuserats på åtgärder mot s. k. non-cooperative countries (safe havens), och inspektionen har på olika sätt deltagit i detta. Det under budgetåret presenterade förslaget till ändrat EU-direktiv om penningtvätt har föranlett insatser från myndigheten.

Kreditmarknadsområdet

Inspektionen har under året haft löpande kontakter och samarbete med Rikspolisstyrelsen, åklagare, Ekobrottsmyndigheten, Patent- och Registreringsverket samt andra organ. Inspektionen har också deltagit aktivt i Ekorådet, som är ett samverkansorgan mot ekobrottslighet med deltagande av ett antal myndigheter och med Riksåklagaren som ordförande. Inom ramen för Ekorådets arbete har inspektionen deltagit i utarbetande av specifika projektbeskrivningar, medverkat vid skrivandet av lägesrapporter om den ekonomiska brottsligheten samt haft ett värdefullt informationsutbyte med andra myndigheter i Ekorådet. Vad gäller åtgärder mot penningtvätt, med anledning av den ändrade lagstiftningen, har inspektionen utgivit nya föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot penningtvätt. Vidare har myndigheten deltagit i utbildnings- och informationsinsatser i olika sammanhang.

Målet inom ekobrottsområdet om att inspektionen skall delta i angelägna myndighetsgemensamma tillsynsinsatser har därmed till större del uppfyllts.

VÄRDEPAPPERSMARKNADSOMRÅDET

ANALYS OCH MARKNADSÖVERSIKT

Verksamhetens syfte är att följa utvecklingen på de finansiella marknaderna. Utredningar baseras på underlag från den finansiella rapporteringen från instituten samt annan information. En viktig del är den löpande utvecklingen av de arbetsmetoder och analysverktyg som används i verksamheten för att effektivisera och rationalisera arbetet. Nedan anges några exempel som avspeglar verksamhetens inriktning.

En viktig slutprestation inom analysverksamheten är den årliga regeringsrapporten om läget i de finansiella företagen och på marknaderna.

Efter årsskiftet har genomgångar gjorts av boksluten med fyra av de större värdepappersbolagen. Utöver boksluten har också områden som strukturella förändringar på den svenska värdepappersmarknaden, konkurrenssituation samt nya kundsegment och produkter diskuterats.

I den löpande analysen av marknadsutvecklingen samt utvecklingen i enskilda institut och på aggregerad nivå har också ett antal specialstudier gjorts. I dessa har vissa volym och lönsamhetsmått studerats närmare. Vidare har dessa lönsamhetsmått studerats på olika affärsområden.

FINANSINSPEKTIONENS ÅRLIGA RAPPORT

Inspektionen har i den s.k. regeringsrapporten redogjort för utvecklingen inom de finansiella företagen och marknaderna. De viktigaste slutsatserna i regeringsrapporten avseende värdepappersmarknadens utveckling, resultat och stabilitet samt börsutveckling följer nedan.

De etablerade värdepappersbolagen agerar på en marknad med ökad prispress på de traditionella mäkleriprodukterna. Ett förändrat konkurrensförhållande kommer till uttryck i form av ett ökat antal aktörer på den svenska värdepappersmarknaden och nya handelsformer, där möjligheten att göra värdepappersaffärer via Internet, resulterat i prispress på aktiecourtaget under 1999.

Värdepappersbolagens utveckling under 1999 medförde att resultatet blev väsentligt högre

jämfört med fjolåret trots lägre marginaler i kundhandeln. Det är bl.a. värdepappersbolagens egen handel (trading) som bidragit till det ökade resultatet. Vidare har den ökade omsättningen på börsen under 1999 års tre sista månader bidragit.

Trenden visar mot att ett fåtal värdepappersbolag står för den stora volymen. Under 1999 stod fem värdepappersbolags balansomslutningar för cirka 70 % av de aggregerade balansomslutningarna

Ur ett stabilitetsperspektiv kan värdepappersbolagen för närvarande anses vara relativt stabila och robusta. Detta indikeras bl.a. av en relativt begränsad utlåning, en genomsnittlig kapitaltäckningsgrad på 27 % och låga aktiekurs- och ränterisker.

De svenska fondbolagens förvaltade fondförmögenhet har sedan utgången av 1989 fram till och med juni 1999 mer än femdubblats, från 100 miljarder kronor till 548 miljarder kronor. Antalet fonder har under samma period ökat från 352 till 468 fonder. Dessa 468 fonder förvaltas idag av 59 fondbolag och sex värdepappersbolag.

Den svenska fondmarknaden domineras av de fyra storbankerna. Dessa förvaltar genom respektive svenska och utländska fondbolag ca 85 % av det totala fondvärdet. I det ingår förutom värdet för de svenske registrerade fonderna även det totala fondvärdet för de svenska koncernernas utlandsregistrerade fonder samt sica-ver (dessa bolag utgör en form av investeringsföretag med rörligt aktiekapital vilka fungerar som en värdepappersfond).

Hushållens sparande i aktier, direkt och via fonder, har ökat explosionsartat i Sverige under 1990-talet. Aktietillgångarna, inklusive fonder, har ökat från cirka 400 miljarder kronor 1995 till cirka 1 000 1999 medan bankinlåningen i princip legat på 400 miljarder kronor under hela perioden. Till aktietillgångarna räknas innehav av svenska och utländska börsnoterade aktier samt innehav i svensk- och utlandsregistrerade aktie- och blandfonder.

Stabiliteten i instituten och i det finansiella systemet påverkas främst i den mån som värdestegring på aktier används för upplåning dvs. om hushållen lånar pengar med sina aktier som sä-

Värdepappersmarknadsområdet

kerhet. Kreditinstitutens och värdepappersbolagens utlåning med aktier som säkerhet uppgick per halvårsskiftet 1999 till 36,5 miljarder kronor. Siffran är låg om man jämför med hur det såg ut i slutet av 80-talet. Vid utgången av 1989 uppgick den här typen av utlåning till 90,6 miljarder kronor. Sätter man utlåningen med aktier som säkerhet i relation till börsvärdet visar det sig att 11,3 % av börsvärdet var belånat vid utgången av 1989 jämfört med endast 1,3 % idag. Den låga nivån på utlåningen med aktier som säkerhet gör att den här typen av utlåning endast påverkar stabiliteten i instituten och i det finansiella systemet marginellt i dagsläget.

Verksamhetsmål 1 om att följa den makroekonomiska utvecklingen och utvecklingen på de finansiella marknaderna och tidigt identifiera instabilitet eller andra störningar i det finansiella systemet är därmed uppfyllt såvitt gäller värdepappersmarknadsområdet.

TILLSYN AV FINANSIELLA INSTITUT

Finansinspektionen utövar tillsyn över de finansiella marknaderna. I tillsynen ingår att genom övervakning kontrollera att de enskilda aktörerna följer gällande bestämmelser. Den löpande övervakning som inspektionen utför sker i form av plats- och skrivbordsundersökningar, tillsynsmöten, granskning och kontroll av rapporter som bolagen sänder in till inspektionen samt branschöverläggningar. I den finansiella analysen följs och analyseras utvecklingen på värdepappersmarknaden bl.a. i värdepappersbolag, fondbolag och värdepappersfonder. Bolagen analyseras i syfte att utreda bolags- och branschspecifika risker. I arbetet ingår utvecklingsarbete avseende metoder för tillsynen.

Under året har Finansinspektionen i samband med insiderutredningar upptäckt brister hos instituten i fråga om regelkunnskap och regelbundenhet. Finansinspektionen har därför utarbetat en "Aktionsplan för att stärka förtroendet för värdepappersmarknaden", se vidare under avsnittet Insiderövervakning.

Den sedan några år pågående utvecklingen på ADB-området, där en majoritet av bolagen nu rapporterar in data med e-post eller disketter, har avsevärt förbättrat effektiviteten och kvaliteten i inspektionens arbete med rapporter och andra analysunderlag. Bland de 741 instituten på värdepappersmarknaden hade cirka 70 % av värdepappersbolagen infört maskinella rutiner i sin rapportering under 1999. Motsva-

rande siffra gällande fondbolag och fonders rapportering var 90 %.

PLATSUNDERSÖKNINGAR

Platsundersökningar delas in i huvudgrupperna allmänna och riktade platsundersökningar. Allmänna undersökningar omfattar i regel hela verksamheten i ett institut och blir därför relativt generella, även om tonvikten kan läggas på vissa områden eller företagsdelar. Riktade platsundersökningar används då inspektionen vill studera en viss funktion eller företagsdel. Bland riktade undersökningar märks framför allt ett stort antal undersökningar avseende uppföljning av institutens förberedelsearbete inför millenniumskiftet.

Huvudinriktningen på verksamheten har varit att genomföra de platsundersökningar som intas i de s.k. inspektionsplanerna. Dessutom har ett flertal ad-hoc-undersökningar genomförts under året. Erfarenhetsmässigt har en ad-hoc-undersökning visat sig medföra mer arbetstid än en planerad undersökning.

Inspektionen har under året påbörjat 66 och avslutat 35 platsundersökningar inom värdepappersområdet (tabell 13). Av sistnämnda 35 påbörjades en under 1997 och fem under 1998.

Av de påbörjade platsundersökningarna utfördes 50 enligt inspektionsplan och 16 var ad-hoc-undersökningar. En incident som rörde brist i hanteringen av medel med redovisningsskyldighet (klientmedel) föranledde inspektionen att påbörja platsundersökningar hos ett stickprovsbaserat urval av institut med denna hantering. Undersökningarna syftade till att kartlägga och utvärdera hur administrativa risker i denna verksamhet hanterades.

18 platsundersökningar har påbörjats under året i syfte att följa upp arbetet avseende institutens insatser inför millennieskiftet. Undersökningarna har riktats mot prioriterade institut och borsmedlemmar. Vad gäller resultatet av detta arbete hänvisas till rapporter ställda till regeringen "Finansiella sektorn och informationssystemen inför 2000" (dnr 284-99-000).

Fyra undersökningar avsåg de stora bankkoncernernas internrevisionsavdelningar med fokus på hur bankstyrelserna utformat den oberoende granskningsfunktionen på sina banker.

Värdepappersmarknadsområdet

Av de avslutade platsundersökningarna var 13 allmänna undersökningar och 22 riktade undersökningar. De riktade undersökningarna fördelade sig med 6 på det allmänna rådet (FFFS 1994:35), 11 på administrativa risker vad gäller klientmedel och två rörde värdepappershandel via Internet. Resterande tre rörde marknadsövervakning och otillbörlig kurspåverkan. Platsundersökningarna avseende otillbörlig kurspåverkan genomfördes av enheten för operativ tillsyn tillsammans med insiderenheten. Undersökningarna igångsattes som ett resultat av oförutsedda handelsmönster i värdepappershandeln via Internet.

Tabell 13: Antal avslutade platsundersökningar

Platsundersökningar	1997	1998	1999
Allmänna	24	6	13
Riktade	10	5	22
Summa	34	11	35

Två platsundersökningar resulterade i beslut om varning. Det ena avsåg Matteus Fondkommission AB och varningen meddelades pga. att bolaget handlat åt kunder utan dokumenterat avtal. Det andra beslutet avsåg Nordbanken AB och meddelades pga. allvarliga brister i den interna kontrollen inom avdelningen Nordbanken Aktier. Undersökningarna angående hantering av klientmedel föranledde inga väsentliga påpekanden, men ledde till en dialog med instituten om riskerna inom denna hantering och initierade en ökad medvetenhet om dessa risker hos instituten. Övriga avslutade platsundersökningar resulterade i påpekanden av olika art, vilka på institutnivå lett till förbättringar av regelefterlevnaden.

Under verksamhetsåret har två platsundersökningar påbörjats och en avslutats hos svenska värdepappersbolags utländska filialer. Dessa undersökningar avser s.k. hemlandstillsyn enligt ISD, dvs. att hemlandet enligt EU:s direktiv är tillsynsansvarigt för utländska filialer.

Slutsatserna av kvalitetsgranskningen av platsundersökningarna finns på sid. 11.

Aktiviteten på börs- och clearingområdet har varit stor under 1999. Stora strukturförändringar som sammanslagningen av OM Stockholm och Stockholms Fondbörs samt privatiseringen av VPC har krävt stora resurser av inspektionen.

Övervakning av börser och clearingorganisationer sker bl.a. genom tillsynsbesök hos insti-

tuten. Under året har påbörjats en metodikutveckling för att åstadkomma en högre grad av standardisering av tillsynsarbetet samt att anpassa tillsynen till den förändrade marknadsstrukturen.

Inom värdepappersmarknadsområdet har under 1999 lagts ned 3 918 timmar på platsundersökningar jämfört med 2 898 timmar under 1998, dvs. en ökning med 35 % (tabell 14). I *bilaga 2* redovisas styckkostnader för platsundersökningar.

Tabell 14: Arbetstid i timmar för platsundersökningar

Platsundersökningar	1997	1998	1999
Nationell tillsyn	3 774	2 898	3 829
Hemlandstillsyn	0	0	89
Summa	3774	2 898	3 918

Anledningen till att arbetstiden för inhemska platsundersökningar har ökat jämfört med 1998 är att vakanta tjänster i stort sett blivit tillsatta under första delen av 1999.

Verksamhetsmål 3 om att inspektionen skall prioritera platsundersökningar, särskilt avseende institut som har stor betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet har uppfyllts såvitt avser värdepappersmarknadsområdet.

INSIDERÖVERVAKNING

Antalet insiderutredningar och utredningar om otillbörlig kurspåverkan under en treårsperiod framgår av tabell 15 och 16 nedan.

Tabell 15: Antal insiderutredningar

Insiderutredningar	1997	1998	1999
IB	20	28	27
Påbörjade	40	38	80
Avslutade	32	39	32
UB	28	27	75

Tabell 16: Antal utredningar om otillbörlig kurspåverkan

Utredningar	1997	1998	1999
IB	0	1	4
Påbörjade	5	6	11
Avslutade	4	3	9
UB	1	4	6

1997 överlämnades fyra anmälningar till åklagare avseende misstanke om insiderbrott och ett ärende avseende misstanke om otillbörlig kurspåverkan. Under 1998 har tre anmälningar avseende misstanke om insiderbrott överlämnats

Värdepappersmarknadsområdet

till åklagare. Inga anmälningar om otillbörlig kurspåverkan har gjorts 1998. Under 1999 överlämnades sju anmälningar avseende misstanke om insiderbrott och fyra anmälningar avseende misstanke om otillbörlig kurspåverkan till Ekobrottsmyndigheten. Sammantaget omfattar anmälningarna under 1999 62 misstänkta personer.

Utredningarna har blivit alltmer omfattande och komplicerade att genomföra. En orsak till detta är ökningen av gränsöverskridande handeln som skett under de senaste åren. För att få information om handeln måste kontakt tas med tillsynsmyndigheter i upp till tio länder. Samarbetet med utländska tillsynsmyndigheter fungerar i de flesta fallen mycket bra. En anledning till detta är det "Multilateral Memorandum of Understanding on the Exchange of Information and Surveillance of Securities Activities" som undertecknades av samtliga medlemsländer inom FESCO under 1999. FESCO har också tillsatt en arbetsgrupp, FESCOPOL, som har till uppgift att stärka samarbetet mellan tillsynsmyndigheter.

En markant ökning av antalet påbörjade ärenden kan konstateras. Detta har flera orsaker. Aktiviteten på värdepappersområdet har ökat väsentligt under året. En bidragande orsak är ökningen av antalet begäran om assistens från utländska tillsynsmyndigheter. Ytterligare en orsak har varit den publicitet som följt av vissa ärenden och som medfört att ett stort antal tips har lämnats från allmänheten till inspektionen.

Under året har flera omfattande utredningar med internationell anknytning genomförts. En utredning har varit av sådan omfattning att den väckt internationell uppmärksamhet. Utredningarna har varit mycket resurskrävande.

I insiderutredningar som genomförts under året återfanns bland de misstänkta flera anställda vid institut inom den finansiella sektorn. Så har tidigare år inte varit fallet. I flera institut konstaterades också brister hos anställda vad gäller kunskap om gällande lagar och regler inom värdepappersmarknaden.

Finansinspektionen har mot denna bakgrund upprättat en Aktionsplan för att stärka förtroendet för värdepappersmarknaden. Aktionsplanen innehåller också en begäran hos Regeringen om översyn av insiderlagen.

Verksamhetsmål 4 om att utreda samtliga upptäckta fall av otillåten insiderhandel eller

otillbörlig kurspåverkan i handeln med finansiella instrument är därmed till större del uppfyllt.

REGELGIVNING

Verksamhetens syfte är att utveckla inspektionens normgivning genom föreskrifter och allmänna råd till ett effektivt styrmedel i tillsynen. Verksamheten är inriktad på att utfärda föreskrifter och allmänna råd avseende värdepappersmarknadsområdet. Under året har en föreskrift och ett allmänt råd ändrats.

Till följd av vissa lagändringar i aktiebollagslagen har det allmänna rådet om styrning, intern information och intern kontroll genomgått en översyn, såväl innehållsmässigt som språkligt. Kretsen av institut som det allmänna rådet gäller för har utökats med fondbolag. Detta bidrar till att förstärka stabiliteten i dessa bolag och leder till en förbättrad tillsyn.

Vidare har en uppdatering och modernisering skett såvitt avser föreskriften om kvartalsrapport för vissa värdepappersbolag. Det har dessutom funnits ett behov av att reducera vissa uppgifter. Den omarbetade föreskriften bidrar till att förstärka stabiliteten i berörda värdepappersbolag.

Under året har inspektionens skribenter av föreskrifter och allmänna råd genomgått en kurs i författningsskrivning. Syftet med kurserna har varit att få ett mer likformat utseende på författningarna, att göra dem mer lättlästa med ett tydligare språk. Regeringskansliets handbok i författningsskrivning är vägledande.

Verksamhetsmål 6 om att utveckla regelgivningen är därmed uppfyllt såvitt avser värdepappersmarknadsområdet.

TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR

Verksamheten omfattar handläggning av ett stort antal ärendekategorier såsom auktorisation av värdepappersbolag och fondbolag, registrering av prospekt, godkännande av fondbestämmelser och mottagande av anmälningar avseende gränsöverskridande verksamhet i Sverige.

Antalet ärenden avseende registrering av prospekt har ökat markant jämfört med föregående år. Till följd av det nya premiepensionssystemet har ärenden rörande godkännande av nya fondbestämmelser också ökat. Ändringar i aktiebollagslagen har medfört att ett stort antal ärenden rörande godkännande av ändrade bolagsord-

Värdepappersmarknadsområdet

ningar har handlagts under året. Vidare har flera s.k. kraftbolag, bolag som bedriver handel med elderivat, erhållit tillstånd att bedriva värdepappersrörelse. Dessutom har den första centrala värdepappersförvararen auktoriserats under året.

TILLSTÅNDSÄRENDEN

I samband med verksamhetsuppföljningarna görs en samlad bedömning av ett antal kvalitetsfaktorer i handläggningen av tillståndsärenden. De faktorer som ingår i bedömningen är kompetens, erfarenhet, extern kommunikation, tekniska hjälpmedel, arbetsprocess och handläggningstider.

Bedömningarna för 1999 visar att kvaliteten i handläggningen av tillståndsärenden på värdepappersmarknadsområdet har hållit en i stort oförändrad nivå under 1999. En närmare redogörelse för kvaliteten lämnas nedan.

Flertalet jurister har allmän kompetens genom erfarenhet från domstol. Vidare har flertalet av juristerna arbetat med värdepappersrätt under en längre tid hos inspektionen. Dock saknas tillräcklig kompetens inom vissa områden t.ex. handel med elderivat.

När det gäller extern kommunikation bör avseende fästas på att inspektionen tar emot bl.a. företrädare för institut, allmänhet och branschorganisationer för att diskutera t.ex. olika tillståndsfrågor, prospektupplägg och förfrågningar. Dessa sammanträden sätts ofta ut med kort varsel. Vidare besvaras ett stort antal svenska och internationella förfrågningar. Informationsinsatser riktade till ingivare av prospekt och ärenden avseende tillstånd att registreras som förvaltare av fondandelar har genomförts under det gångna året. Härutöver lämnas information via bl.a. telefon, e-post och inspektionens hemsida.

Beslutsmallar är ett hjälpmedel som används i mycket stor utsträckning. Detta har i sin tur medfört att arbetsprocessen vid handläggningen av tillståndsärenden effektiviserats. Enligt inspektionen är den samlade bedömningen att kvaliteten i handläggningen av tillståndsärenden är i stort oförändrad.

Inspektionen har i en rapport föreslagit åtgärder för att minska handläggningstiderna för tillstånds- och anmälningsärenden (se s 13).

I stort har handläggningstiderna för tillstånds- och anmälningsärenden varit på samma nivå

som 1998. Eftersom inspektionens diarieplan för ärendestatistik ändrades inför 1999 kan inte jämförelser göras bakåt i tiden för samtliga enskilda ärendetyper. Ändringen i diarieplanen kommer dock att förbättra möjligheten till statistikuttag och jämförelser framöver.

Den totala genomsnittliga handläggningstiden för samtliga tillstånds- och anmälningsärenden på värdepappersområdet uppgick till 52 dagar såväl 1999 som 1998. Handläggningstiden avser tiden från det att ansökningsavgiften för tillståndsärendet har betalats till dess ärendet har avslutats. Detta aggregerade måttetal kan användas som mått på handläggningstidernas sammanlagda utveckling, men måste brytas ned på enskilda ärendetyper för att kunna analyseras närmare och för att informationsvärdet ska öka.

Antalet avslutade ärenden har ökat med 37 % från 1 189 stycken 1998 till 1 623 stycken 1999. Samtidigt har antalet inkomna ärenden ökat med 39 % från 1 159 stycken 1998 till 1 613 stycken 1999. Detta innebär sammantaget att ärendebalansen har minskat under 1999.

Tabell 17: Genomsnittlig handläggningstid i antal dagar

<i>Tillstånds- och anmälningsärenden</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>
Aktier/andelar	-	-	43
Auktorisation/konc	161	141	175
Avreg/omreg	22	19	30
Bolagsordning	21	38	31
Fondbestämmelser-nya	-	-	100
Fondbestämmelser-ändr.	-	-	56
Gränsöverskr. i Sverige	-	-	36
Gränsöverskr. i utlandet	-	-	44
Ledningsprövning	-	-	67
Prospekt	11	10	11
Sammanläggn. Fonder	70	9	84
Ägarprövning	-	-	48

Anm.: Streck innebär att ärendetypen ej särredovisas det aktuella budgetåret.

Handläggningstiden avseende auktorisationer har ökat med 34 dagar jämfört med föregående år. Detta beror delvis på ökat antal ärenden. Vidare har framför allt ärenden angående tillstånd att bedriva värdepappersrörelse, t.ex. handel med elderivat, blivit mer komplicerade och mer omfattande.

När det gäller handläggningstiderna avseende ärenden rörande ändringar av bolagsordningar har dessa minskat. Detta trots att antalet ärenden mer än fördubblats jämfört med föregående år.

Värdepappersmarknadsområdet

Handläggningstiden för prospekt har ökat marginellt, med endast en dag, samtidigt som antalet inkomna prospekt ökat med 47 %, jämfört med 1998. Detta förklaras av att inspektionen i skrivelse till instituten dels åtagit sig att handlägga dessa ärenden inom vissa tidsfrister, dels noga redogjort för sina rutiner vid registrering av prospekt. Informationsskrivelsen till prospektingivare är dessutom ett exempel på att inspektionen vidtagit en av de åtgärder, utarbete klara och tydliga instruktioner för vissa typer av ärenden, som föreslagits i den tidigare nämnda rapporten avseende handläggningstider.

Samtidigt har styckkostnaden, dvs. inspektionens totala kostnad för hanteringen av ett prospektärende, minskat jämfört med 1998 (bilaga 2). Sett över en treårsperiod har styckkostnaden för prospekten halverats. Detta förklaras av att produktiviteten i handläggningen av prospekt har fördubblats under en treårsperiod. Att handläggningstiden, eller den totala väntetiden för sökanden, ändock ligger kvar på en i stort oförändrad och låg nivå innebär att liggetiden ökat pga. en exceptionell ökning av antalet inkommande prospekt.

Beträffande handläggningstiden för sammanläggning av fonder har dessa ökat jämfört med föregående år. Detta beror i de flesta fall på att dessa ärenden har haft samband med t.ex. överlåtelseärenden och ärenden rörande godkännande av ändrade fondbestämmelser, vilket medfört att handläggningen blivit både mer omfattande och tidskrävande.

Anledningen till att handläggningstiden har ökat för vissa tillståndsärenden jämfört med föregående år är den ökade ärendetillströmningen samt det faktum att fonder, såväl svenska som inom EES och som har haft för avsikt att ingå i det nya premiepensionssystemet, fått förtur för att kunna hinna avgöras inom den tid som Premiepensionsmyndigheten anvisat.

I tabell 18 sammanfattas redovisningen av tillstånds- och anmälningsärenden.

Tabell 18: Sammanfattande nyckeltal jmf 1998

Nyckeltal	Minskning	Oförändrat	Ökning
Avslutade ärenden			X
Total ärendebalans	X		
Total handläggningstid	X		
Handläggningskvalitet	X		

Verksamhetsmål 5 om att handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden skall vara effektiv och hålla hög kvalitet samt att den genomsnittliga handläggningstiden för olika typer av tillståndsärenden inte skall öka jämfört med budgetåret 1998 bedöms till större del vara uppfyllt såvitt gäller värdepappersområdet.

SAMVERKAN OCH SAMORDNING

Verksamheten har bedrivits via samverkan och samordning på nationell och internationell nivå samt genom arbetet med inspektionens informationsprodukter. Som exempel kan nämnas medverkan i olika kommittéer, arbetsgrupper, konferenser samt hearings. Vidare kan nämnas de remissyttranden som avgetts avseende värdepappersmarknadsområdet.

Inspektionen har i nyhetsbrevet "Finansinspektionen informerar" och pressmeddelanden informerat om förändringar i föreskrifter. I dessa har information också lämnats om viktigare ärenden, såsom t.ex. sanktionsbeslut.

Inspektionens interna EMU-grupp har under budgetåret fortsatt det förberedande arbetet för ev. införande av euro. Inspektionen har vidare bedrivit ett arbete avseende institutens förberedelsearbete inför millennieskiftet.

Under året har inspektionen tagit emot internationella besökare från ett flertal länder. Dessa har informerats och utbildats inom olika specialområden. Vidare har inspektionen deltagit i seminarier med deltagare från utomeuropeiska länder.

INTERNATIONELLT ARBETE

Inspektionen deltar på värdepappersmarknadsområdet fortlöpande i olika internationella arbetsgrupper såväl inom EU som globalt. Inspektionen har under 1999 varit involverad i totalt 18 arbetsgrupper varav 2 EU-organ, 9 FESCO-grupper och 5 IOSCO-grupper. Slutligen finns 2 globala forum som behandlar frågor kring marknadsövervakning respektive fondfrågor. Dessa håller vardera ett möte per år.

The Forum of European Securities Commissions, FESCO, består av 17 tillsynsmyndigheter inom EES-området och är inte något EU-organ. Detta forum ska verka för att förstärka och fördjupa samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna. Medlemmarna har under året slutit ett avtal om

Värdepappersmarknadsområdet

samarbete. De rapporter som FESCO arbetar fram används som underlag i EU-kommissionen när denna initierar nya direktivförslag. För att nämna några arbetsgrupper inom FESCO, så pågår arbete inom "Investor protection" och "European Public offers". Särskilt aktiva är Finansinspektionen för närvarande inom området marknadsöverträdelser "Market Abuse" där vi deltar för att förmedla erfarenheter av svenska förhållanden. FESCO har under året publicerat nya riktlinjer vid offentliga erbjudanden "Market Conduct Standards for Participants in an Offering" avseende bl.a. "chinese walls", vilket kan leda till nya krav på ett värdepappersinstituts organisation. Vidare har man enats om "Standards for regulated markets under the ISD" vilka bl.a. innehåller mer detaljerade kriterier för vad en reglerad marknad ska anses vara. En avgörande fråga för FESCO:s framtida arbete är hur finansieringen av t.ex. dess sekretariat ska lösas.

därmed uppfyllt såvitt avser värdepappersmarknadsområdet.

Det globala arbetet är främst koncentrerat till arbete inom IOSCO där avdelningen under 1999 var representerad i Technical Committee, European Regional Committee samt i tre arbetsgrupper, "working parties". Grupperna är verksamma inom följande områden: reglering av värdepappersbolag, marknadsmanipulering samt fonder och fondbolag. IOSCO har ca 100 ordinarie medlemmar. Finansinspektionen ingår i Technical Committee där endast 16 av dessa är representerade.

Finansinspektionens värdskap för IOSCO:s årsmöte i Stockholm år 2001, då ca 800 delegater från hela världen beräknas delta, har inneburit att vissa kontakter för att ordna sponsring och marknadsföring tagits under 1999.

Kontakter med utländska tillsynsmyndigheter sker regelbundet i olika ärenden. Samarbetet utvecklas hela tiden. Bl.a. har representanter för olika EES-länders tillsynsmyndigheter under året diskuterat allianser och gemensamma frågor som rör marknadsövervakning.

Finansinspektionen har på värdepappersmarknadsområdet under 1999 tecknat två bilaterala internationella överenskommelser, - Memorandum of Understanding - med Swiss Federal Banking Commission och Värtpaberinspektion i Tallinn.

Verksamhetsmål 7, om att inspektionen ska skall delta aktivt i det internationella arbetet med att utveckla regelverk och tillsynsmetoder är

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VISSA VÄSENTLIGA UPPGIFTER

Tabell 19: Låneram i Riksgäldskontoret (tkr).

	1994/95		1995/96		1997		1998		1999	
	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad
Låneram	5 000	4 894	5 000	2 176	5 000	2 625	6 000	5 933	6 000	4 681

Tabell 20: Kredit på räntekonto (tkr).

	1994/95		1995/96		1997		1998		1999	
	Max Beviljad	Max utnyttjad	Max Beviljad	Max utnyttjad	Max Beviljad	Max utnyttjad	Max Beviljad	Max utnyttjad	Max Beviljad	Max utnyttjad
Kontokredit	9 700	1 412	10 532	10 228	11 000	8 614	11 088	3 805	10 000	5 704

Anm: Max utnyttjad kredit är saldot på räntekontot den dag när saldot är som lägst. 1999 var saldot som lägst den 22/12.

Tabell 21: Ränta på räntekonto (tkr).

	1994/95		1995/96		1997		1998		1999	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Ränta	383	119	38	192	36	203	223	7	65	15

Tabell 22: Avgiftsintäkter (tkr).

	1994/95	1995/96	1997	1998	1999
§ 4 Kanslifunktion, pren.intäkter & FFFS	244	401	3 026	5 231	6 918
§ 15 Avgifter för kopiering & registerutdrag	66	123	87	78	61
§ 20 Avgifter för registreringsbevis	297	502	290	390	329
Övriga intäkter	33	9	-	1	-
Summa intäkter av verksamheten	639	1 034	3 403	5 699	7 308
Ansökningsavgifter	7 435	9 178	6 637	7 566	8 388
Debiterade och influtna tillsynsavgifter	85 925	139 665	96 019	100 242	105 561
Debiterade, ej influtna tillsynsavgifter	-	1 653	624	1 826	2 895
Upplupna tillsynsavgifter	-	3 830	- 62	814	10
Dröjsmålsränta, tillsynsavgifter	37	6	18	3	3
Upplupen ränta	-	-	2	-2	-
Särskild avgift enligt insiderlagen	-	-	-	1 843	1 443
Ränta på avgifter enligt insiderlagen	-	-	-	2	2
Summa intäkter av avgifter m.m. som ej disponeras av myndigheten		154 334	102 938	112 295	118 302

Tabell 23: Anslagskredit (tkr).

	1994/95		1995/96		1997		1998		1999	
	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad
Anslags- kredit	4 800	-	5 266	2 351	3 300	-	6 500	-	3 561	303

Tabell 24: Anslagssparande (tkr).

	1994/95	1995/96	1997	1998	1999
Anslagssparande	1 760	-	4 777	4 701	-

Uppgiftssammanställning

Tabell 25: Antal årsarbetskrafter och medelantal anställda.

	1994/95	1996	1997	1998	1999
Årsarbetskrafter	144	142	145	147	152
Anställda	146	144	149	154	162

Anm: Antal anställda är medelantalet under 1999.

Tabell 26: Driftskostnad per årsarbetskraft (tkr).

	1994/95	1996	1997	1998	1999
Driftskostnad (RR)	98 946	100 162	103 674	111 786	122 282
Årsarbetskrafter	144	142	145	147	152
Driftskostnad per årsarbetskraft	687	705	715	760	804

Anm: Driftskostnad år 1998 och 1999 exklusive kostnad för kanslifunktionen, dvs. kostnad avseende Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden.

Tabell 27: Kapitalförändring (tkr).

	1994/95	1995/96	1997	1998	1999
Årets kapitalförändring (RR)	- 1 439	7 533	- 475	-172	-1 306
Balanserad kapitalförändring (BR)	- 6 866	- 8 305	- 772	- 1 247	- 1 419

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr

		1999	1998
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		123 701	111 951
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	not 1	7 308	5 699
Intäkter av bidrag		122	174
Finansiella intäkter	not 2	69	223
Summa		131 200	118 046
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal		-81 397	-73 530
Kostnader för lokaler		-17 172	-15 602
Övriga driftkostnader		-30 215	-27 296
Finansiella kostnader	not 2	-251	-136
Avskrivningar och nedskrivningar		-3 481	-2 467
Summa		-132 516	-119 030
Verksamhetsutfall		-1 316	-984
Uppbördsverksamhet	not 3		
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		118 302	112 295
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-118 292	-111 483
Saldo		10	812
Årets kapitalförändring	not 4	-1 306	-172

Finansiella delar
BALANSRÄKNING

Belopp i tkr

		1999-12-31	1998-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	not 5	5 001	5 933
Summa materiella anläggningstillgångar		5 001	5 933
Fordringar			
Kundfordringar		40	41
Fordringar hos andra myndigheter		2 780	3 018
Övriga fordringar	not 6	2 896	1 826
Summa fordringar		5 716	4 885
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	not 7	1 686	1 333
Övriga upplupna intäkter		4 792	4 638
Summa periodavgränsningsposter		6 478	5 971
Avräkning med statsverket	not 8	-1 923	-5 717
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	not 9	2 815	5 243
Kassa, postgiro och bank		50	-
Summa kassa och bank		2 865	5 243
Summa tillgångar		18 137	16 314
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring		-1 419	-1 247
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-1 306	-172
Summa myndighetskapital		-2 725	-1 419
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	not 10	4 681	5 933
Skulder till andra myndigheter		2 247	1 902
Leverantörsskulder		4 715	2 530
Övriga skulder	not 11	1 902	1 652
Förskott från uppdragsgivare och kunder		130	248
Summa skulder m.m.		13 675	12 265
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	not 12	7 187	5 468
Summa periodavgränsningsposter		7 187	5 468
Summa kapital och skulder		18 137	16 314

Finansiella delar

REDOVISNING MOT ANSLAG OCH INKOMSTITTEL

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
2B1 Finansinspektionen, ramanslag	4 701	118 697	123 398	123 701	-303

Redovisning mot inkomstittel (tkr)

Inkomstittel	Beräknat belopp enligt regleringsbrev	Inkomster
2548 Avgifter för Finansinsp verks		116 847
2711 Rest- och dröjsmålsavgifter		1 445
Summa	118 697	118 292

Finansiella delar
FINANSIERINGSANALYS

Belopp i tkr	1999	1998
Drift		
Kostnader exkl avskrivningar	-129 035	-116 563
<i>Finansiering genom avgifter och bidrag:</i>		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	7 308	5 699
Intäkter av bidrag	122	174
Övriga intäkter	69	223
	7 499	6 096
	-121 536	-110 467
<i>Finansiering från statsbudgeten:</i>		
Medel som erhållits från statsbudgeten för driften	120 217	109 483
<i>Underskott av medel från driften</i>	-1 319	-984
Ökning (-) av kortfristiga fordringar	-259	179
Ökning (+) av kortfristiga skulder	4 244	481
	3 985	660
Kassaflöde från drift	2 666	-324
Investeringsverksamhet		
Investeringar i materiella tillgångar	-2 576	-5 775
<i>Finansiering av investeringar:</i>		
Lån från Riksgäldskontoret	2 226	5 775
- amorteringar	-3 484	-2 467
Försäljning av anläggningstillgång	27	-
Tillförda driftmedel	3 484	2 467
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringsverksamhet</i>	2 253	5 775
<i>Underskott av medel för investeringsverksamhet</i>	-323	0
Ökning (+) av kortfristiga skulder avs investeringar	260	-
Kassaflöde till investeringsverksamhet	-63	0
Uppbördsverksamhet		
Avgiftsinkomster som ej disponeras av myndigheten	118 302	112 295
Ökning (-) av kortfristiga fordringar som avser uppbördsverksamhet	-1 080	-2 015
Minskning (-) av kortfristiga skulder som avser uppbördsverksamhet	-117	166
	-1 197	-1 849
<i>Kassaflöde från uppbördsverksamheten</i>	117 105	110 446
<i>Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten</i>	-118 292	-111 483
Förändring av likvida medel	1 416	-1 361
Likvida medel vid årets början	-474	887
Öknng (+) av kassa och postgiro	50	-1
Minskning (-) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret (räntekonto)	-2 428	-407
Ökning (+) av fordran på statsverket	3 794	-953
Likvida medel vid periodens slut	942	-474

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Kommentarer till noter

Belopp i tkr där annat ej anges. Då alla belopp är avrundade kan avrundningsdifferenser finnas.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (1996:882) om myndigheters Årsredovisning m.m. (FÅR). Finansinspektionen följer god redovisningssed enligt ESV:s föreskrifter till 7 FÅR. Finansinspektionen avviker från allmänna råd till 18 § Bokföringsförordningen (SBF) vad avser värdering av fordringar och skulder.

Värdering av fordringar

Finansinspektionen avviker från ESV´s allmänna råd om att en individuell prövning av osäkra fordringar bör göras. En fordran bokförs som en osäker fordran när faktura överlämnas till Kammarkollegiet för indrivning. Detta, i sin tur, görs efter en påminnelse. Inspektionen har i årsredovisningen tagit upp samtliga osäkra fordringar som tillgång. Osäkra fordringar uppgår i årsredovisningen till 4 tkr.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgång. Härvid tillämpas följande avskrivningstider.

Typ av anläggningstillgång	Avskrivningstid
Datorer	3 år
Inventarier	3 år
Kontorsmaskiner	4 år

Ändringar i redovisningen till följd av nya regler eller rekommendationer

Uppställningsformen för balans- och resultaträkningen är i år, i enlighet med bokföringsförordningen, något förändrad jämfört med föregående år. Jämförelsetalen har räknats om för att följa den nya uppställningsformen.

Från och med 1 januari 1999 tillämpas en ny kontoplan för Finansinspektionen, en kontoplan som i allt väsentligt följer ESV´s Baskontoplan 1999 för statliga myndigheter.

Ändrade jämförelsetal

Jämförelsetal för 1998 i Finansieringsanalysen har räknats om i enlighet med RRV´s rekommendationer. Förändringen berör posterna *fordringar* och *skulder* under respektive *drift-* och *uppbördsavsnittet*.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp över 50 tkr.

Brytdag

Löpande redovisning och anslagsavräkning har gjorts avseende räkenskapsåret fram till 2000-01-14.

Finansiella delar

NOTFÖRTECKNING

Not 1. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter enligt Avgiftsförordningen (SFS 1992:191) §4, 15 och 20	1999	1998
§ 4 Kanslifunktion, pren.intäkter, FFFS m.m.	6 918	5 231
§15 Avgifter för kopiering och registerutdrag	61	78
§20 Avgifter för registreringsbevis	329	390
Summa	7 308	5 699
Beräknade avgiftsinkomster enligt regleringsbrev:	4 075	3 775

Anmärkning: De relativt stora avvikelserna mellan "beräknade avgifter enligt regleringsbrev" och utfall hänger samman med att den förändring av redovisningsprinciper, som första gången tillämpades 1997 för Insättningsgarantinämnden (IGN) och första gången vid årsredovisningen 1998 för Bokföringsnämnden (BFN), inte beaktats vid beräkning av avgiftsinkomster enligt regleringsbrev.

Finansinspektionen, som är värmyndighet för nämnda myndigheter, redovisade tidigare avgifter från BFN och IGN som en reducering av lön, hyra och övriga förvaltningskostnader, s.k. nettoredovisning. Nu redovisas de som intäkter, s.k. Bruttoredoavisning, innebärande att Finansinspektionen redovisar både högre kostnader och intäkter än vad som varit fallet enligt nettoredovisningsprincipen.

Not 2. Finansiella intäkter och kostnader

	1999	1998
<i>Ränteintäkter</i>		
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgäldskontoret	65	223
Övriga finansiella intäkter	4	0
Summa	69	223
<i>Räntekostnader</i>		
Räntekostnader på räntekonto i Riksgäldskontoret	15	7
Räntekostnader på lån i Riksgäldskontoret	231	128
Övriga finansiella kostnader	5	1
Summa	251	136

Finansiella delar

Not 3. Uppbördsverksamhet m.m.

	1999		1998	
	Medel som inte disponeras av myndigh	Medel som tillförts statsbudg	Medel som inte disponeras av myndigh	Medel som tillförts statsbudg
Särskild avgift enligt insiderlagen	1 443	1 443	1 843	1 843
Ränta, avgift enligt insiderlagen	2	2	2	2
Tillsynsavgifter	108 456	108 456	102 067	102 067
Ränta, tillsynsavgifter	3	3	3	3
Ansökningsavgifter	8 388	8 388	7 566	7 566
Upplupna tillsynsavgifter	10		814	
Periodiserad ränta, tillsynsavgifter	-		-2	
Summa	118 302	118 292	112 295	111 483

Not 4. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs av:	1999	1998
Förändring av upplupna tillsynsavgifter	10	814
Förändring av semester- och löneskulder	-1 717	-969
Upplupna intäkter från Bokföringsnämnden	194	-
Förutbetalda kostnader	282	-
Utrangering av anläggningstillgång	-27	-
Förändring av övriga periodavgränsningsposter	-48	-17
Summa	-1 306	-172

Not 5. Materiella anläggningstillgångar

	Anskaffningsvärde 1999-01-01	Årets tillkommande anläggningar	Årets avgående tillgångar	Årets avskrivn
Datorer, persondatorer	14 507	2 227		2 242
Hem-PC	2 989	0	-30	997
Möbler och övrig inredning	1 419	217		96
Kopiatorer, kontorsmaskiner	2 178	52		143
Kopiatorer, finansiell leasing	0	80		3
Summa	21 094	2 576	-30	3 481

	Anskaffningsvärde 1999-12-31	Akkumulerad avskrivning	Bokfört värde
Datorer, persondatorer	16 734	13 669	3065
Hem-PC	2 959	1 492	1467
Möbler och övrig inredning	1 636	1 446	190
Kopiatorer, kontorsmaskiner	2 230	2 028	202
Kopiatorer, finansiell leasing	80	3	77
Summa	23 639	18 638	5 001

Finansiella delar

Not 6. Övriga fordringar	1999-12-31	1998-12-31
Uppbördsfordringar	2 895	1 826
Övriga fordringar	1	-
Summa	2 896	1 826
Not 7. Periodavgränsningsposter	1999-12-31	1998-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	1 373	1 333
Övriga förutbetalda kostnader	313	-
Summa	1 686	1 333
Övriga upplupna intäkter		
Upplupen ränta	6	56
Upplupna tillsynsavgifter	4 592	4 582
Upplupna intäkter från Bokföringsnämnden	194	-
Summa	4 792	4 638
Not 8. Avräkning med statsverket	1999-12-31	1998-12-31
Ingående balans	-5 717	-4 764
Avräknat mot statsbudgeten:		
Anslag	123 701	111 951
Inkomsttitlar	-118 292	-111 483
Avräknat mot statsverkets checkräkning:		
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-118 697	-111 875
Uppbördsmedel	117 479	111 323
Transfereringar	-397	-869
Utgående balans	-1 923	-5 717
Not 9. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	1999-12-31	1998-12-31
Anslagsmedel	2 646	5 086
Avgifter	169	157
Summa behållning på räntekonto	2 815	5 243
Beviljad kredit på räntekontot	-10 000	-11 088
Kortsiktigt likviditetsbehov	-10 830	-11 745

Finansiella delar

Not 10. Lån i Riksgäldskontoret	1999-12-31	1998-12-31
Ingående skuld	5 933	2 625
Lån upptagna under året	2 226	5 775
Årets amorteringar	-3 478	-2 467
Utgående skuld	4 681	5 933
Beviljad låneram	6 000	6 000

Not 11. Övriga skulder	1999-12-31	1998-12-31
Personalens källskatt	1 766	1 673
Skuld till leasinggivare	74	-
Utredningskonto	62	-21
Summa	1 902	1 652

Not 12. Periodavgränsningsposter	1999-12-31	1998-12-31
Upplupen lön inkl sociala avgifter	417	34
Semesterlöneskuld inkl sociala avgifter	6 765	5 430
Upplupen räntekostnad	5	4
Summa	7 187	5 468

ERSÄTTNINGAR OCH FÖRMÅNER TILL VERKSCHEF OCH STYRELSELEDAMÖTER SAMT UPPGIFTER OM STYRELSEUPPDRAG M.M. I ANDRA STATLIGA MYNDIGHETER

Ersättningar utbetalda under budgetåret 1999:

Generaldirektör Claes Norgrens lön¹: 821 037 kronor

<i>Övriga styrelseledamöter</i>	<i>Sammanträdesarvoden</i>
Kai Barvell	20 000 kronor
Tom Heyman	22 000 kronor
Lars Hörngren	28 000 kronor
Karin Lindell	2 000 kronor
Carin Lundberg	2 000 kronor
Solveig Riberdahl	18 000 kronor
Erland Strömbäck	18 000 kronor
Björn Svedberg	2 000 kronor
Lisbet Calner, t.o.m 1999-06-30	18 000 kronor
Stig von Bahr, t.o.m. 1999-06-30	18 000 kronor

Uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag:

Claes Norgren är ordförande i Arbetsgivarverkets styrelse och Krigsförsäkringsnämnden.

Carin Lundberg är ledamot i Länsarbetsnämndens styrelse i Västerbottens län, ledamot i Skattemyndighetens styrelse i Norr- och Västerbotten, suppleant i Riksbanksfullmäktige samt styrelseledamot i Västerbottens Folkblad.

Björn Svedberg är ledamot av Högskoleverkets Näringslivsråd. Han har vidare uppdrag som styrelseledamot i följande aktiebolag: Investor, Saab, Scania, NEFAB, Gambro, Chalmers Tekniska Högskola, Kunskaps-TV, RKI A/S i Danmark samt Salcomp Oy i Finland.

Tom Heyman är ledamot i Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB.

¹ Lönen inkluderar semesterlönetillägg, semestertillägg och skattepliktiga traktamenten.

SAMMANFATTANDE RESULTATBEDÖMNING

Nedan sammanfattas resultatet för budgetåret 1999 i förhållande till de verksamhetsmål och återrapporteringskrav som regeringen angett i regleringsbrevet för Finansinspektionen. Mål eller krav som inte berör ett visst område har markerats med ett streck (-) i tabellen nedan. Följande bedömningsskala används för målen:

1. målet uppfyllt,
2. målet till större del uppfyllt,
3. målet till mindre del uppfyllt,
4. målet ej uppfyllt i någon del.

Verksamhetsmål	Försäkrings- marknadsområdet	Kreditmarknads- området	Värdepappers- marknadsområdet
1. Att följa den makroekonomiska utvecklingen	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
2. Att finansmarknadsstatistiken ska hålla hög kvalitet och anpassas till EU-krav	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	-
3. Att prioritera platsundersökningsverksamheten	<i>Målet till större del uppfyllt</i>	<i>Målet till större del uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
4. Att utreda upptäckta fall av otillåten insiderhandel eller otillåten kurspåverkan	<i>Målet till större del uppfyllt</i>		
5. Att effektivt handlägga tillstånds- och anmälningssärenden	<i>Målet till större del uppfyllt</i>	<i>Målet till större del uppfyllt</i>	<i>Målet till större del uppfyllt</i>
6. Att regelgivningen ska bidra till stärkt stabilitet och konsumentskydd	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
7. Att delta aktivt i det internationella arbetet	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
8. Att samverka mot ekonomisk brottslighet*	<i>Målet till större del uppfyllt</i>	<i>Målet till större del uppfyllt</i>	<i>Målet till större del uppfyllt</i>
Uppdrag	Försäkrings- marknadsområdet	Kreditmarknads- området	Värdepappers- marknadsområdet
1. Rapport om gränsdragningen i tillsynen av PPM	-	<i>Uppdraget fullgjort</i>	-
2. Rapport om regleringen av tillsynen av PPM	-	<i>Uppdraget fullgjort</i>	-

* Målet om samverkan mot ekonomisk brottslighet ingår ej i inspektionens regleringsbrev.

STYCKKOSTNADER FÖR VÄSENTLIGA SLUTPRESTATIONER

Styckkostnaden anger vad en prestation kostar att producera. Den beräknas genom att dividera de totala produktionskostnaderna för en typ av prestation med antalet prestationer av denna typ som har producerats under året. För att förklara kostnadsutvecklingen och skillnader mellan olika områden krävs en närmare analys av prestationerna och produktionsprocesserna.

Verksamhetsgren och verksamhetsområde	Slutprestation	Styckkostnad (tkr)		
		1997	1998	1999
Analys och marknadsöversikt Samtliga verksamhetsområden	Regeringsrapport: <i>Utvecklingen inom de finansiella företagen och marknaderna</i>	984	1 054	1 056
Tillsyn av finansiella institut Försäkringsmarknadsområdet Kreditmarknadsområdet Värdepappersmarknadsområdet	Platsundersökning: <i>Nationell tillsyn</i> Platsundersökning: <i>Nationell tillsyn</i> Platsundersökning: <i>Nationell tillsyn</i>	28 74 67	43 76 150	43 132 75
Regelgivning Försäkringsmarknadsområdet Kreditmarknadsområdet Värdepappersmarknadsområdet	Regler: <i>Föreskrift/Allmänt råd</i> Regler: <i>Föreskrift/Allmänt råd</i> Regler: <i>Föreskrift/Allmänt råd</i>	86 188 111	57 82 82	161 268 85
Tillstånd och anmälningar Försäkringsmarknadsområdet Kreditmarknadsområdet Värdepappersmarknadsområdet Värdepappersmarknadsområdet	Tillståndsärende: <i>Ändrad bolagsordning</i> Tillståndsärende: <i>Ändrad bolagsordning</i> Tillståndsärende: <i>Ändrad bolagsordning</i> Tillståndsärende: <i>Prospekt</i>	6 5 1 6	9 5 1 5	10 5 2 3
Samverkan och samordning Samtliga verksamhetsområden	Remiss	35	34	58